

Nr 221.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 m. m.; given Stockholms slott den 26 februari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, utrikes-, social- och kommunikationsdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 och anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 1 saml. Nr 221.

Översikt över fastighetsfondens ställning m. m.

Fondens inrättande. I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 114 till 1935 års riksdag framlagda förslag beslöt riksdagen — på sätt framgår av riksdagens skrivelse den 29 mars 1935, nr 121, — inrättande av en särskild fond, benämnd »statens allmänna fastighetsfond», för redovisning av staten tillhöriga fastigheter. Genom beslut den 15 juni 1935 meddelade Kungl. Maj:t därefter bestämmelser angående fondens inrättande och förvaltning.

Å fastighetsfonden skola redovisas vissa kronans fastigheter, som stå under fångvårdsstyrelsens, utrikesdepartementets, medicinalstyrelsens eller byggnadsstyrelsens förvaltning. För envar av nämnda förvaltningsmyndigheter är upprättad en särskild delfond. Från fonden skola utgå kostnaderna för fastigheternas underhåll. Därjämte skall fonden bestrida kostnader för förhyrande av lokaler åt vissa statens ämbetsverk. För lokaler i fonden tillhörande eller för fondens medel förhyrda fastigheter, som äro upplåtna åt statliga myndigheter, skall fonden erhålla ersättning genom anslag, som anvisas under verkliga utgifter å de olika huvudtitlarna. Hyror och arrenden för till enskilda upplåten, fonden tillhörande fast egendom skola direkt inflyta till fonden. Av fondens inkomster skall avsättning ske till en förnyelsefond, avsedd att täcka förnyelsekostnader. Det överskott, som därefter uppstår, skall redovisas å riksstatens inkomstsida såsom fondens avkastning.

De i brevet den 15 juni 1935 fastställda bestämmelserna angående fastighetsfondens förvaltning, vilka i vissa hänseenden ändrats genom brev den 12 juni 1936, finnas återgivna i statsliggaren för budgetåret 1936/1937 sid. 129.

Fondens fastighetsbestånd. Vid propositionen nr 114 till 1935 års riksdag var fogad en förteckning över de fastigheter, som borde vid fastighetsfondens tillkomst upptagas till redovisning å fonden. Förteckningen utvisade jämväl fastigheternas preliminärt uppskattade värden ävensom deras fördelning på delfonder.

Efter samråd med de myndigheter, vilka förvalta särskilda delfonder av fastighetsfonden, framlade byggnadsstyrelsen i skrivelse den 12 november 1935 utredning och förslag med avseende å de värden å mark och byggnader, med vilka de till fonden hörande fastigheterna skulle upptagas i fonden. Över vad byggnadsstyrelsen i ärendet hemställt avgåvos utlåtanden av statskontoret den 6 februari 1936 och av riksräkenskapsverket den 27 mars 1936. I skrivelse den 25 juni 1936 inkom byggnadsstyrelsen med vissa ytterligare upplysningar i ämnet.

I brev till byggnadsstyrelsen den 30 juni 1936 meddelade Kungl. Maj:t beslut angående de värden å mark och byggnader, med vilka de till statens allmänna fastighetsfond hörande fastigheterna skulle ingå i fondens begynnelsekapital och upptagas i fondens räkenskaper per den 1 juli 1935. Det totala värdet av ifrågavarande fastigheter uppgick enligt detta beslut till 267,002,950 kronor. Detta belopp fördelade sig på fastighetsfondens delfonder samt på markvärde och byggnadsvärde på följande sätt:

D e l f o n d	Markvärde kronor	Byggnadsvärde kronor	Totalvärde kronor
Fångvårdsstyrelsens delfond.....	5,872,500	9,239,900	15,112,400
Utrikesdepartementets »	2,343,000	5,887,000	8,230,000
Medicinalstyrelsens »	11,243,000	75,527,500	86,770,500
Byggnadsstyrelsens »	63,293,200	93,596,850	156,890,050
Summa	82,751,700	184,251,250	267,002,950

I det sålunda fastställda byggnadsvärdet ingick emellertid värdet å vissa tillgångar vilka uppkommit av anslag, som under budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 anvisats under fonden för förlag till statsverket, att utgå av låne-medel. Då dessa anslagsmedel först vid utgången av budgetåret 1935/1936 blevo överflyttade från förlagsfonden till fastighetsfonden, meddelades i nämnda brev föreskrifter, innebärande att å fastighetsfondens skuldsida skulle per den 1 juli 1935 för ifrågakommande fastigheter upptagas de belopp som svarade mot vad som intill denna tidpunkt utbetalats å vederbörliga anslag under fonden för förlag till statsverket. Dessa å skuldsidan upptagna belopp uppgingo till för medicinalstyrelsens delfond 5,712,800 kronor och för byggnadsstyrelsens delfond 4,559,800 kronor eller till sammanlagt 10,272,600 kronor. Till följd av denna reglering fastställdes det begynnelsekapital, varmed statens allmänna fastighetsfond skulle per den 1 juli 1935 upptagas i rikshuvudboken, till 256,730,350 kronor. Av detta belopp redovisades endast 2,250,000 kronor såsom lånekapital, avseende köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm (Arvfurstens palats).

Slutligen må nämnas, att Kungl. Maj:t i brevet den 30 juni 1936 beträffande bokföringen av värdet å byggnaderna för karolinska sjukhuset, till vars uppförande bidrag lämnas av Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Konung Gustaf V:s jubileumsfond, förordnat, att de belopp, som av nämnda kommuner och jubileumsfond utbetalats eller komme att utbetalas till sjukhusets byggnadskommitté, skulle redovisas å fastighetsfondens såväl tillgångssida som skuldsida, och att per den 1 juli 1935 i dylikt avseende skulle upptagas det belopp, som intill samma dag utbetalats till byggnadskommittén, eller 1,225,000 kronor.

Fastighetsfondens kapitalbehållning har under budgetåret 1935/1936 undergått följande huvudsakliga förändringar.

Under detta budgetår hava till fastighetsfonden överförts vissa å fonden för förlag till statsverket bokförda byggnadskostnader å sammanlagt 16,912,875 kronor. Härav utgör 10,272,600 kronor det belopp, vilket enligt Kungl. Maj:ts ovan angivna beslut blivit per den 1 juli 1935 uppfört å skuldsidan i fastighetsfonden och som per den 30 juni 1936 överförts från förlagsfonden till fastighetsfonden genom att såväl skuldposten som motsvarande belopp på förlagsfondens tillgångssida avskrivits. Återstoden 6,640,275 kronor avser under budgetåret 1935/1936 lyftade anslagsmedel från anslag un-

der fonden för förlag till statsverket, vilka ävenledes jämlikt Kungl. Maj:ts meranämnda beslut omförts från förlagsfonden till fastighetsfonden. I enlighet med beslut i brevet den 30 juni 1936 har vidare fastighetsfonden tillförts å fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden under budgetåret bokförda kostnader för nya kanslihusbyggnaden med sammanlagt 1,235,711 kronor 99 öre. Från anslag, anvisade å riksstaten under rubrik statens allmänna fastighetsfond, har lyftats ett sammanlagt belopp av 3,556,320 kronor 40 öre, varav 3,375,500 kronor täckts av lånemedel och återstoden eller 180,820 kronor 40 öre av andra statsinkomster än lånemedel.

I nämnda brev den 30 juni 1936 förordnade Kungl. Maj:t — som den 6 mars 1936 föreskrivit, att köpeskillingen vid försäljning till Malmöhus läns hushållningssällskap av förutvarande Kronprinsens husarregementes kasernetablissemment i Malmö, 700,000 kronor, skulle tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål — att, sedan denna försäljning skett och köpeskillingen tillgodoförts nämnda fond, det å statens allmänna fastighetsfond bokförda värdet å nämnda kasernetablissemment, 700,000 kronor, skulle per den 30 juni 1936 avskrivas.

Den utgående behållningen den 30 juni 1936 å statens allmänna fastighetsfond uppgår i enlighet härmed till (256,730,350: — + 16,912,875: — + 1,235,711: 99 + 3,556,320: 40 — 700,000: — =) 277,735,257 kronor 39 öre. Den bokföringsmässiga stegringen av fastighetsfondens behållning utgör alltså netto omkring 21.0 miljoner kronor. Av fondens kapitalbehållning den 30 juni 1936 å 277.73 miljoner kronor hänföra sig 22.54 miljoner kronor till lånemedel. Denna kapitalbehållning fördelar sig på olika delfonder på följande sätt:

D e l f o n d	Kapitalbehållning den 30 juni 1936, milj. kr.		
	Lånemedel	Andra statsmedel	Summa
Fångvårdsstyrelsens delfond.....	—	15.11	15.11
Utrikesdepartementets »	—	8.23	8.23
Medicinalstyrelsens »	9.33	81.05	90.38
Byggnadsstyrelsens »	13.21	150.80	164.01
Summa	22.54	255.19	277.73

I fondens utgående balansräkning redovisas å tillgångssidan fastigheter till ett värde av 278.93 miljoner kronor samt likvida medel å 5.27 miljoner kronor. Tillgångarnas fördelning på markvärde, byggnadsvärde och likvida medel framgår av följande sammanställning:

D e l f o n d		Markvärde kr.	Byggnads- värde kr.	Likvida medel kr.	Summa kr.
Fångvårdsstyrelsens	delfond	5,872,500: —	9,239,900: —	150,630: 41	15,263,030: 41
Utrikesdepartementets	»	2,343,000: —	5,887,000: —	175,339: 44	8,405,339: 44
Medicinalstyrelsens	»	11,243,000: —	78,256,290: 49	¹ 2,183,616: 84	91,682,907: 33
Byggnadsstyrelsens	»	62,962,600: —	103,127,492: 55	² 2,760,314: 41	168,850,406: 96
	Summa	82,421,100: —	196,510,683: 04	5,269,901: 10	284,201,684: 14

¹ därav fordran å byggnadsstyrelsen kr. 793,509: 57.

² därav fordran å karolinska sjukhusets byggnadskommitté kr. 541,444: 85.

Å skuldsidan upptages förnyelsefonden med 2.70 miljoner kronor; för reparations- och underhållskostnader m. m. reserverade medel uppgå till 0.45 miljon kronor. Av Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Konung Gustaf V:s jubileumsfond till karolinska sjukhusets byggnadskommitté utbetalade medel redovisas å skuldsidan med ett belopp av 3.32 miljoner kronor.

Fastighetsfondens utgående behållning belöper sig alltså till (278.93 + 5.27 — 2.70 — 0.45 — 3.32 =) 277.73 miljoner kronor.

Fondens inkomster och utgifter för budgetåret 1935/1936. Inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfonden för budgetåret 1935/1936 fastställdes av Kungl. Maj:t i brev den 15 juni 1935. De i denna stat upptagna beloppen för inkomster och utgifter framgå av följande sammanställning, i vilken jämväl upptagits de faktiska inkomsterna och utgifterna enligt räkenskaperna:

I n k o m s t e r.		Enligt stat Kronor	Enligt räkenskaperna Kronor
Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.			
Fångvårdsstyrelsens	delfond	590,100	578,700: —
Utrikesdepartementets	»	473,000	439,600: —
Medicinalstyrelsens	»	4,020,400	4,087,427: 97
Byggnadsstyrelsens	»	7,123,900	7,527,353: 73
	Säger	12,207,400	12,633,081: 70
Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.			
Fångvårdsstyrelsens	delfond	155,000	157,282: 40
Utrikesdepartementets	»	50,000	42,210: 76
Medicinalstyrelsens	»	875,000	783,187: —
Byggnadsstyrelsens	»	388,300	424,985: 43
	Säger	1,468,300	1,407,665: 59
Diverse inkomster.			
Fångvårdsstyrelsens	delfond	—	2,275: 13
Utrikesdepartementets	»	—	—
Medicinalstyrelsens	»	—	—
Byggnadsstyrelsens	»	—	—
	Säger	—	2,275: 13
	Summa	13,675,700	14,043,022: 42

	Enligt stat Kronor	Enligt räkenskaperna Kronor
Utgifter.		
Reparations- och underhållskostnader m. m. för fon-		
den tillhörande fastigheter.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	285,000	272,968: 09
Utrikesdepartementets »	146,400	94,510: 56
Medicinalstyrelsens »	900,000	734,405: 17
Byggnadsstyrelsens »	1,243,500	1,023,789: 18
Reserverade medel (samtliga delfonder)	—	449,227: —
	Säger 2,574,900	2,574,900: —
Avsättning till förnyelsefond.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	100,100	138,598: 50
Utrikesdepartementets »	94,500	123,450: —
Medicinalstyrelsens »	1,141,500	1,132,912: 50
Byggnadsstyrelsens »	1,297,200	1,304,238: 75
	Säger 2,633,300	2,699,199: 75
Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	100	9,221: 78
Utrikesdepartementets »	45,600	47,071: 03
Medicinalstyrelsens »	100	5,820: —
Byggnadsstyrelsens »	443,900	425,179: 30
	Säger 489,700	487,292: 11
	Summa 5,697,900	5,761,891: 86
Överskott.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	359,900	305,437: 25
Utrikesdepartementets »	236,500	164,889: 73
Medicinalstyrelsens »	2,853,800	2,831,882: 47
Byggnadsstyrelsens »	4,527,600	4,979,421: 11
	Summa 7,977,800	8,281,630: 56

Beträffande inkomstposterna under rubriken ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler torde böra erinras, att det, enligt de för fonden gällande bestämmelserna, ankommer på Kungl. Maj:t att för varje budgetår fastställa de belopp, med vilka de i riksstaten anvisade anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond skola belastas. Sedan fångvårdsstyrelsen, utrikesdepartementet, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen, envar för sin delfond av fastighetsfonden, till Kungl. Maj:t inkommit med förslag i dylikt hänseende och riksräkenskapsverket utlätit sig i ärendet, fastställde Kungl. Maj:t i brev den 30 juni 1936 belastningen å de för budgetåret 1935/1936 anvisade förslagsanslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond till de belopp, som framgå av efterföljande sammanställning, i vilken jämväl upptagits de anvisade anslagen:

H u v u d t i t e l	Anslag kronor	Utgift kronor
Andra huvudtiteln	853,200	846,565: —
Tredje »	634,700	596,200: —
Fjärde »	309,600	286,080: —
Femte »	5,362,000	5,536,507: 29
Sjätte »	177,300	194,626: 38
Sjunde »	271,000	326,290: —
Åttonde »	3,512,000	3,685,499: 31
Nionde »	659,000	724,603: 97
Tionde »	339,900	357,409: 75
Huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.	88,700	79,300: —
Summa	12,207,400	12,633,081: 70

Den sammanlagda belastningen å dessa anslag har alltså uppgått till ett belopp, som med 0.42 miljon kronor överstigit i riksstaten beräknade belopp. De disponerade beloppen hava tillgodoförts vederbörliga inkomstposter å fastighetsfondens stat.

De besparingar, som uppkommit å anslagsposterna för reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter, sammanlagt 449,227 kronor, hava, såsom förutsattes vid fondens inrättande (se propositionen nr 115 år 1935 sid. 11), överförts till en för varje delfond upplagd diversemedelstitel för att sedermera för avsett ändamål stå till vederbörande fondförvaltnings förfogande (se bestämmelserna angående förvaltningen av statens allmänna fastighetsfond, § 5 mom. 3). Kungl. Maj:t har i anslutning härtill förklarat, att den myndighet, som förvaltar delfond, äger utan Kungl. Maj:ts bemyndigande i varje särskilt fall disponera sådana besparingar för bestridande av de reparations- och underhållskostnader m. m. för delfonden tillhörande fastigheter, vartill de under anslagsposterna beräknade medlen av Kungl. Maj:t anvisats.

Överskottet å fastighetsfondens för budgetåret 1935/1936, vilket enligt ovan intagna sammanställning uppgått till 8.28 miljoner kronor eller 0.30 miljon kronor mera än som beräknats vid statens fastställande, har tillgodoförts statsregleringen. Då denna å andra sidan belastats med utgifter å ersättningsanslagen med tillhoppa 12.63 miljoner kronor, har alltså nettobelastningen å budgeten uppgått till (12.63 — 8.28 =) 4.35 miljoner kronor. Härav hava 2.70 miljoner kronor avsatts till förnyelsefond för fastighetsfondens samt 0.45 miljon kronor som ovan angivits reserverats till framtida användning för reparations- och underhållskostnader m. m. Återstoden 1.20 miljon kronor motsvarar fondens nettoutgift för årets reparations- och underhållskostnader m. m. (2.12 miljoner kronor) samt hyresutgifter m. m. (0.49 miljon kronor), efter avdrag för influtna hyresmedel m. m. (1.41 miljon kronor). Vid dessa beräkningar har bortsetts från de kostnader för fastighetsfondens avseende ändamål, vilka bestritts av tredje huvudtitelns anslag till reglering av vissa kursförluster.

Fondens stat för budgetåret 1936/1937. I en till riksdagen avlåten, den 6 mars 1936 dagtecknad proposition, nr 214, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen

dels att godkänna vid propositionen fogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937, dels ock att i riksstaten för samma budgetår upptaga inkomstiteln Statens allmänna fastighetsfond med ett belopp av 7,500,000 kronor. I statsverkspropositionen hade vidare under vederbörliga huvudtitlar äskats anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond med sammanlagt 12,617,600 kronor.

I skrivelse den 21 april 1936, nr 169, anmälde riksdagen, att riksdagen godkänt berörda statförslag. Kungl. Maj:t har genom brev den 12 juni 1936 fastställt stat för fastighetsfonden för budgetåret 1936/1937 i överensstämmelse med detta förslag. Beträffande statens innehåll hänvisas till en i det följande återgiven sammanställning (sid. 9—10).

Av nämnda skrivelse ävensom riksdagens skrivelser den 13 mars 1936, nr 9, och den 19 juni 1936, nr 357, framgår, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag, till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 anvisat följande förslagsanslag, nämligen:

under andra huvudtiteln	kronor	870,200
» tredje »	»	593,100
» fjärde »	»	280,800
» femte »	»	5,531,500
» sjätte »	»	213,700
» sjunde »	»	285,800
» åttonde »	»	3,656,400
» nionde »	»	733,300
» tionde »	»	373,500
» huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.	»	79,300

Sammanlagda beloppet utgör ovannämnda 12,617,600 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1936/1937 är överskottet av fastighetsfonden upptaget med 7.50 miljoner kronor, motsvarande i runt tal fondens i dess stat beräknade överskott 7,555,400 kronor.

Skillnaden mellan ersättningsanslagens summa och fondens överskott representerar en nettobelastning å riksstaten för innevarande budgetår med (12.62 — 7.56 =) 5.06 miljoner kronor. Härav hänföra sig 2.71 miljoner kronor till avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden; återstoden 2.35 miljoner kronor motsvarar fondens beräknade nettoutgift för reparations- och underhållskostnader m. m., hyresutgifter m. m. samt vissa avskrivningar, efter avdrag för inflytande hyresmedel och diverse inkomster.

Fastighetsfondens stat för budgetåret 1937/1938.

Förvaltningsmyndigheternas statförslag m. m. Jämlikt § 7 i bestämmelserna angående förvaltningen av fastighetsfonden hava förslag till inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfondens delfonder för budgetåret 1937/1938 avgivits av vederbörande förvaltningsmyndigheter, nämligen fångvårdsstyrelsen, utrikesdepartementet, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen.

Närmare uppgifter om de i statsförslagen beräknade inkomst- och utgiftsbeloppen lämnas i efterföljande sammanställning, däri för jämförelse även medtagits motsvarande belopp i den för innevarande budgetår fastställda inkomst- och utgiftsstaten för fastighetsfonden.

	Budgetåret 1936/1937 Kronor	Budgetåret 1937/1938 Kronor
I n k o m s t e r:		
Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	597,600	597,600
Utrikesdepartementets »	435,200	436,000
Medicinalstyrelsens »	4,084,500	4,272,000
Byggnadsstyrelsens »	7,500,300	7,868,543
Säger	12,617,600	13,174,143
Hyror för till enskilda upplåtta lokaler m. m.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	147,900	147,900
Utrikesdepartementets »	42,800	43,600
Medicinalstyrelsens »	828,000	798,000
Byggnadsstyrelsens »	377,100	421,974
Säger	1,395,800	1,411,474
Diverse inkomster.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	1,100	1,100
Utrikesdepartementets »	100	7,000
Medicinalstyrelsens »	100	100
Byggnadsstyrelsens »	28,200	131,150
Säger	29,500	139,350
Summa	14,042,900	14,724,967
U t g i f t e r:		
Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	535,000	492,000
Utrikesdepartementets »	141,400	141,400
Medicinalstyrelsens »	1,012,000	1,100,000
Byggnadsstyrelsens »	1,321,000	1,700,000
Säger	3,009,400	3,433,400
Avsättning till förnyelsefond.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	143,500	143,500
Utrikesdepartementets »	88,300	88,300
Medicinalstyrelsens »	1,152,000	1,152,000
Byggnadsstyrelsens »	1,325,600	1,432,000
Säger	2,709,400	2,815,800
Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	8,000	8,000
Utrikesdepartementets »	46,200	47,800
Medicinalstyrelsens »	14,000	14,000
Byggnadsstyrelsens »	500,400	545,788
Säger	568,600	615,588

	Budgetåret 1936/1937 Kronor	Budgetåret 1937/1938 Kronor
Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.		
Fångvårdsstyrelsens delfond	100	100
Medicinalstyrelsens »	35,000	35,000
Byggnadsstyrelsens »	165,000	85,000
	Säger	200,100
	Summa	6,487,500
		120,100
		6,984,888
Överskott:		
Fångvårdsstyrelsens delfond	60,000	103,000
Utrikesdepartementets »	202,200	209,100
Medicinalstyrelsens »	2,699,600	2,769,100
Byggnadsstyrelsens »	4,593,600	4,658,879
	Summa	7,555,400
		7,740,079

Ökningen av överskottet betingas främst av att inkomsterna av ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler stiga på grund av det ökade fastighetsbeståndet. Å andra sidan föreslås en delvis av det vidgade fastighetsbeståndet betingad höjning av vissa anslagsposter till reparations- och underhållskostnader samt för avsättning till förnyelsefond.

Över de av fångvårdsstyrelsen, utrikesdepartementet och medicinalstyrelsen framlagda statförslagen har byggnadsstyrelsen avgivit infordrade utlåtanden, varefter statskontoret och riksräkenskapsverket i särskilda utlåtanden av den 9 december 1936 yttrat sig över samtliga statförslagen.

I sin inkomstberäkning för budgetåret 1937/1938 har riksräkenskapsverket vid uppskattningen av fastighetsfondens överskott utgått från det antagandet, att från anslagsposten till reparations- och underhållskostnader anvisas medel allenast för normala underhållskostnader. Från vissa tillfälliga större utgifter, som myndigheterna därutöver ansett böra bestridas från denna post — tillhoppa 162,000 kronor för fångvårdsstyrelsens delfond och 228,000 kronor för byggnadsstyrelsens delfond — har verket alltså bortsett. Ämbetsverket har från denna utgångspunkt efter vissa smärre justeringar av berörda statförslag beräknat inkomsterna av statens allmänna fastighetsfond för nästkommande budgetår till 8,247,900 kronor eller i avrundat belopp 8.25 miljoner kronor.

Vid anmälan i statsverkspropositionen av inkomsttiteln statens allmänna fastighetsfond (Inkomsterna sid. 42) anförde jag, att granskningen av de av myndigheterna avgivna statförslagen, särskilt i vad dessa avsåge anslagsposter för reparations- och underhållskostnader, ännu icke vore slutförd. Efter verkställd ytterligare utredning i ärendet, vilken torde böra avse jämväl frågan om ändrade grunder för avsättning till förnyelsefond, syntes närmare beräkning av fastighetsfondens inkomster och utgifter för nästa budgetår samt av det nettoöverskott, som borde uppföras å riksstatsens inkomstsida, få framläggas för riksdagen i särskild proposition. Vid uppskattning av överskottet å fastighetsfonden för nästa budgetår syntes emellertid redan i berörda sam-

manhang hänsyn böra tagas till följande. I anslutning till den uppfattning som statskontoret och riksräkenskapsverket i avgivna utlåtanden hävdad syntes de under fångvårdsstyrelsens delfond äskade anslagsmedlen för vissa tillfälliga större utgifter icke böra beräknas å fastighetsfondens stat. Chefen för justitiedepartementet hemställde i stället om anslag för ändamålen under utgifter för kapitalökning. Förenämnda utgifter å 228,000 kronor för byggnadsstyrelsens delfond syntes mig däremot böra beräknas å fastighetsfondens stat. Vidare hade ministern för utrikes ärendena vid anmälan av anslagsfrågorna under tredje huvudtiteln förutsatt, att kursförluster till ett belopp av 50,000 kronor avseende utgifter å fastighetsfondens stat skulle belasta denna stat och icke tredje huvudtitelns anslag till reglering av vissa kursförluster. Med hänsyn härtill borde det av riksräkenskapsverket beräknade överskottet å fastighetsfonden nedsättas med $(228,000 + 50,000 =)$ 278,000 kronor. Då en ökad avsättning till förnyelsefond i vissa fall syntes böra övervägas, föreslog jag, att inkomstiteln statens allmänna fastighetsfond efter en ytterligare avrundning nedåt skulle upptagas i riksstatsförslaget med 7.80 miljoner kronor.

På grundval av förvaltningsmyndigheternas förslag och däröver avgivna yttranden hava förslagsanslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 i statsverkspropositionen beräknats till följande belopp:

Andra huvudtiteln	kronor	903,500
Tredje »	»	620,000
Fjärde »	»	293,800
Femte »	»	5,829,200
Sjätte »	»	216,300
Sjunde »	»	365,800
Ättonde »	»	3,706,400
Nionde »	»	786,000
Tionde »	»	373,800
Huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.	»	79,300
	Summa kronor	13,174,100.

Sedan ärendet rörande förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1937/1938 numera slutberetts, anhåller jag att få ånyo anmäla frågan för Kungl. Maj:t i och för proposition till riksdagen.

Utgifterna.

Innan jag ingår på beräkningen av de särskilda posterna å fastighetsfondens stat för nästa budgetår, torde jag få *dels* redogöra för en beräkning av byggnadsvärdet å fondens fastigheter per den 1 juli 1937, *dels ock* till övervägande upptaga vissa frågor, som beröra underhålls- och förnyelsekostnader för fastighetsfonden.

Byggnadsvärdet per den 1 juli 1937. Beräkningen av vissa poster å fastighetsfondens stat är beroende på värdet av vid budgetårets ingång å varje

delfond bokförda färdiga byggnader. Föreskrifter rörande bokföringsvärdet hava utfärdats dels i § 1 av de för fonden gällande bestämmelserna dels ock i Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1936 angående fastställande av värden å mark och byggnader tillhörande statens allmänna fastighetsfond. Enligt nämnda paragraf skola fastigheter, vilka uppföras eller förvärvas med anlitande av å riksstaten uppförda anslag för kapitalökning å fastighetsfonden, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda förordnar, upptagas till värden motsvarande anskaffningskostnaderna. Andra staten tillhöriga fastigheter, beträffande vilka Kungl. Maj:t särskilt förordnat, att de skola tillhöra fastighetsfonden, skola upptagas till de värden, som fastställas av Kungl. Maj:t. Fastighetsfondens kapitalbehållning kan alltså normalt ökas allenast genom för kapitalökning anvisade medel eller genom överförande till fonden av staten tillhöriga kapitaltillgångar. I förvaltningsmyndigheternas skrivelser med statförslag för nästa budgetår samt i de däröver avgivna utlåtandena hava uppgifter lämnats, vilka kunna bilda underlag för en beräkning av det fastighetsvärde, som i antydda avseenden är av betydelse. Här torde därför få lämnas en sammanfattning av berörda uppgifter.

Fångvårdsstyrelsens delfond. Byggnadsvärdet den 1 juli 1935 uppgick enligt förut lämnade uppgifter till 9,239,900 kronor. Vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda komma nya verkstadsbyggnader att under innevarande budgetår tagas i bruk. Dessa hava bekostats medelst anslag under fonden för förslag till statsverket å resp. 150,000 kronor och 170,000 kronor. Under utgifter för kapitalökning har vidare å riksstaten för budgetåret 1935/1936 under rubrik statens allmänna fastighetsfond anvisats ett anslag å 37,000 kronor till vissa ombyggnadsarbeten vid centralfängelset i Norrköping, vilka arbeten beräknas bliva avslutade till den 1 juli 1937. Å andra sidan bör iakttagas, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 juni 1936 kronohäkterna i Norrtälje, Karlshamn, Ängelholm och Uddevalla från och med den 1 juli 1936 utan ersättning överlåtits, ett vart häkte till den stad, i vilken häkttet är beläget, i följd varav byggnadsvärdet av de i fångvårdsstyrelsens delfond ingående fastigheterna bör minskas med 173,000 kronor. Det byggnadsvärde, vartill hänsyn skall tagas vid uppgörande av staten för budgetåret 1937/1938, torde alltså böra angivas till 9,423,900 kronor.

Utrikesdepartementets delfond. Enligt den av Kungl. Maj:t fastställda värderingen per den 1 juli 1935 hänfördes till denna delfond ett byggnadsvärde av 5,887,000 kronor. Intill den 1 juli 1937 torde någon ändring icke komma att ske i det sålunda fastställda värdet.

Medicinalstyrelsens delfond. Byggnadsvärdet å till medicinalstyrelsens delfond hörande fastigheter uppgick den 1 juli 1935 till 75,527,500 kronor. Vid beräkning av byggnadsvärdet per den 1 juli 1937 kan det antagas, att nu pågående byggnadsarbeten å S:t Olofs sjukhus i Visby, Vipeholms sjukhus i Lund, S:t Lars sjukhus i Lund och Salberga sjukhus i Sala ävensom vid sjukhusen i Säter och Växjö då skola vara färdiga.

S:t Olofs sjukhus i Visby skall enligt riksdagens beslut uppföras för en beräknad kostnad av 2,380,000 kronor. Då verkliga kostnaden för närva-

rande ej kan beräknas, måste byggnadskostnaden antagas bli detta belopp. Av härtill anslagna medel ingå 700,000 kronor i det av Kungl. Maj:t fastställda värdet den 1 juli 1935. Ökningen kan således bli högst 1,680,000 kronor.

Den nya köksbyggnaden vid S:t Lars sjukhus i Lund beräknas kosta 585,000 kronor, varav 410,000 kronor ingå i det fastställda byggnadsvärdet. Ökningen kan således bli högst 175,000 kronor.

Kostnaden för den nya paviljongen vid Vipeholms sjukhus må uppgå till högst 770,000 kronor enligt 1935 års riksdags beslut och något värde å denna paviljong ingår icke i det den 1 juli 1935 fastställda värdet. Ökningen blir således omkring 770,000 kronor. Härtill kommer anslag å 350,000 kronor för sjukhusets fullbordande, varav 150,000 kronor beräknas komma att tagas i anspråk.

Kostnaden för det nya bostadshuset vid Salberga sjukhus får, med hänsyn till beviljat anslag, beräknas bli högst 207,000 kronor. Något värde å bostadshuset ingår ej i det fastställda byggnadsvärdet den 1 juli 1935. Ökningen blir således högst 207,000 kronor, minskat med 25,000 kronor, som beräknas inflyta vid försäljning av viss byggnad.

Till sjukhuset i Säter har för budgetåret 1935/1936 anvisats ett slutanslag å 300,000 kronor, och arbetena kunna beräknas vara färdiga i mars 1937. Av de anslagna medlen beräknas åtgå endast 250,000 kronor.

Till ny- och ombyggnader vid S:t Sigfrids sjukhus hava anslagits 254,750 kronor. Arbetena komma att avslutas innevarande budgetår och av de anslagna medlen beräknas åtgå endast omkring 50,000 kronor.

Det byggnadsvärde, som enligt dessa beräkningar skulle föreligga den 1 juli 1937, torde således böra uppskattas till $(75,527,500 + 1,680,000 + 175,000 + 770,000 + 150,000 + 182,000 + 250,000 + 50,000 =) 78,784,500$ kronor.

Byggnadsstyrelsens delfond. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1936 fastställdes ett totalvärde å fastigheter, tillhörande byggnadsstyrelsens delfond, å 156,890,050 kronor. Av nämnda värde belöpte på markvärde 63,293,200 kronor och på byggnadsvärde 93,596,850 kronor.

Vid sin skrivelse med statförslag för nästa budgetår har byggnadsstyrelsen fogat en förteckning över delfondens fastigheter med dessas beräknade värden den 1 juli 1937. I anslutning härtill har styrelsen anfört följande:

De byggnader, tillhörande universiteten, som jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1936 angående fastställande av värden å mark och byggnader tillhörande statens allmänna fastighetsfond m. m. för närvarande ingå i byggnadsstyrelsens delfond men som äro avsedda att framdeles ingå i en ny delfond, omfattande universitetsbyggnaderna, förutsätter byggnadsstyrelsen komma att vara överförda till en sådan fond före ingången av budgetåret 1937/1938. Dessa fastigheter äro därför ej medtagna i byggnadsstyrelsens här nedan följande beräkningar, och styrelsen saknar för övrigt material för beräkning av såväl värden som hyror för dessa fastigheter.

Rörande fastighetsbeståndet i övrigt hava värdena justerats med hänsyn till vissa tillbyggnader m. m. samt till nytillkomna och avgående fastigheter.

Vad beträffar fastigheterna i Stockholm är att märka, att till den 1 juli 1937 beräknas följande byggnader vara färdigställda, nämligen generaltullstyrelsens nybyggnad mot Österlånggatan, ämbetsbyggnaden och konserveringsflygeln för statens historiska museum, kanslihuset samt statens bakteriologiska anstalts nybyggnader.

Rörande fastigheterna i landsorten är följande att nämna.

I nådigt brev den 30 juni 1936 till statskontoret angående folk- och småskoleseminariernas organisation m. m. har Kungl. Maj:t, bland annat, föreskrivit, att småskoleseminarierna i Falun och Linköping skola med utgången av läsåret 1935—1936 nedläggas, varjämte 1936 års riksdag medgivit, att de fastigheter, i vilka nämnda småskoleseminarier äro inrymda, må utan vederlag återgå till Kopparbergs respektive Östergötlands läns landsting. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen uteslutit dessa byggnader ur förteckningen å fastigheter i landsorten och lärer med anledning härav böra föreskrivas, att fondens kapital skall per den 1 juli 1936 minskas med 112,000 + 112,000 = 224,000 kronor.

Jämlikt föreskrift i nådiga brevet den 30 juni 1936 angående fastställande av värden å fondens mark och byggnader har det i fonden bokförda värdet å det till Malmöhus läns hushållningssällskap försålda husarkasernetablissemetet i Malmö per den 30 juni 1936 avförts.

Genom beslut den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t antagit stadsfullmäktiges i Umeå erbjudande att iordningställa gamla seminariebyggnaderna därstädes till lokaler för hovrätten för övre Norrland. Stadsfullmäktiges förslag om överlåtelse till staden av byggnaderna föranledde däremot icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Byggnaderna skola alltså i sitt nya skick kvarstå i fonden. Med hänsyn till ombyggnaden har fastighetens värde ökat från 100,000 kronor till 200,000 kronor.

Enligt berörda förteckning upptages ett beräknat totalvärde å delfondens fastigheter, fränsett förenämnda universitetsbyggnader, den 1 juli 1937 av 167,280,400 kronor eller, om värdet å under uppförande varande byggnader frånräknas, 158,384,500 kronor, varav 62,905,600 kronor skulle redovisas såsom markvärde och 95,478,900 kronor såsom byggnadsvärde å färdiga byggnader.

I anledning av vad byggnadsstyrelsen anfört rörande frågan om redovisning å statens allmänna fastighetsfond av fastigheter, som disponeras av Uppsala och Lunds universitet, torde här få erinras, att denna fråga för närvarande är föremål för utredning genom särskilda inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga. Enligt vad som inhämtats torde de sakkunniga inom kort komma att framlägga sin utredning i ämnet, vilken därefter, bland annat genom remiss till vederbörande myndigheter, torde bliva föremål för vidare övervägande. För närvarande saknas alltså underlag för ett förslag om ändrad redovisning å fastighetsfonden av de utav byggnadsstyrelsen åsyftade byggnaderna.

I detta sammanhang torde få omförmälas, att direktionen för karolinska sjukhuset i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 februari 1937 — med erinran om att det under uppförande varande sjukhusets byggnader för närvarande redovisades å statens allmänna fastighetsfond under byggnadsstyrelsens delfond — hemställt, att Kungl. Maj:t ville låta föranstalta om utredning rörande karolinska sjukhusets ställning till statens allmänna fastighetsfond. En dylik utredning torde nu böra komma till stånd. I avbidan å resultatet av densamma torde inkomster och utgifter för den del av sjukhuset, som beräknas kunna tagas i drift instundande höst, få redovisas å byggnadsstyrelsens delfond av fastighetsfonden. Vid uppgörandet av inkomst- och utgiftsstaten för

nämnda delfond har emellertid hänsyn icke tagits till de sjukhuset avseende beloppen.

Underhålls- och förnyelsekostnader. För upprätthållande av värdet å de till statens allmänna fastighetsfond hörande byggnaderna anslås å fastighetsfondens stat medel till såväl reparations- och underhållskostnader m. m. som till avsättning till förnyelsefond. I princip få de till reparations- och underhållskostnader anvisade medlen närmast anses avse att upprätthålla värdet å fonden tillhöriga byggnader genom erforderliga reparationer, medan från förnyelsefonden torde böra bestridas i främsta rummet kostnaderna för ersättning av dessa byggnader med nya, i den mån de befinnas icke längre vara tjänliga för sitt ändamål. Gränsen blir givetvis alltid i någon mån flytande.

Vid fastighetsfondens inrättande övervägdes frågan om storleken av erforderliga avsättningar till förnyelsefond. Jag tillåter mig här bringa i erinran vad som vid nämnda tillfälle förekom rörande frågan om avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden.

Till grund för det i propositionen nr 114 till 1935 års riksdag framlagda förslaget om fastighetsfondens inrättande låg närmast en av riksräkenskapsverket verkställd utredning, varöver jämte andra byggnadsstyrelsen avgivit yttrande.

Vid frågans anmälan i nämnda proposition framhöll jag beträffande spörsmålet om avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden, att riksräkenskapsverkets förslag förutsatte, att varje fastighet, som upptagits till redovisning å fonden, skulle kvarstå med sitt ingångsvärde till dess den helt avfördes från fonden. Den successiva värdeminskning, som fastigheterna trots fortlöpande underhåll vore underkastade till följd av ålder och förslitning, skulle sålunda icke föranleda någon direkt avskrivning å fastighetsvärdena utan skulle i stället täckas av årliga avsättningar till en särskild förnyelsefond. Teoretiskt sett borde dessa avsättningar vara så avvägda, att den totala avsättningen för en viss fastighet vid dennas utrangering täckte slopningskostnaden, d. v. s. det bokförda värdet med avdrag av eventuellt realisationsvärde. En dylik individuell avsättning, varvid hänsyn finge tagas till alla de svårbedömliga faktorer, som inverkade på en fastighets livslängd, syntes emellertid av praktiska skäl knappast kunna helt genomföras. Svårigheten att fastställa avskrivningsbehovet för olika fastigheter och fastighetsgrupper borde enligt byggnadsstyrelsens mening tvärtom leda till att avsättningen till förnyelsefonden bestämdes efter ett enhetligt procenttal för alla delfonderna; styrelsen hade därvid för sin del ansett en avsättning av 1 procent av byggnadsvärdet skälig såsom en arbetshypotes tills vidare. För egen del kunde jag icke finna, att förhållandena gjorde en så långt driven likformighet erforderlig, och det ville även förefalla, som om den i tillämpningen skulle kunna medföra mindre önskvärda resultat. Till närmare utveckling härav anförde jag följande:

Statens fastighetsbestånd inrymmer åtskilliga kategorier, beträffande vilka det utan vidare synes klart, att de i avskrivningshänseende böra intaga en

särställning i jämförelse med byggnader avsedda för vanliga ämbetsverkslokaler. Till dessa kategorier höra sinnessjukhusen, fängelserna, försvarsväsendets byggnader och övriga fasta anläggningar samt överhuvud taget sådana byggnadsobjekt, som inrättats för att tjäna ett mera speciellt ändamål. Som regel torde gälla, att byggnader av angivna slag i vida högre grad än andra kunna komma att påkalla förändringar för att fylla utvecklingens krav; sedan deras användbarhet för det ursprungliga ändamålet upphört, kunna de ofta icke utnyttjas för annat ändamål utan genomgripande och kostsamma ändringsarbeten, varför de i dylika fall i befintligt skick knappast representera något egentligt värde. Deras livslängd är också beroende av faktorer, som sakna motsvarighet på andra områden. Den kan icke bedömas enbart med hänsyn till teknikens utveckling och byggnadernas varaktighet i och för sig, utan den påverkas i större eller mindre grad även av förändringar i samhällsuppfattningen, såsom beträffande lämpligaste sättet för anordnande av anstaltsvård och dylikt. För belysande härav kan göras det antagandet, att en ändrad opinion i fråga om straffverkställigheten i en ej alltför avlägsen framtid skulle kräva, att straffanstalterna anordnades på ett helt annat sätt än som med nuvarande principer på fångvårdens område anses lämpligt. Det är uppenbart, att de nuvarande fängelsebyggnaderna i en dylik situation måste antagas kunna få allenast en mycket begränsad användbarhet för andra ändamål. Principiellt borde därför enligt min mening beträffande avsättningarna till förnyelsefonden gälla, att olika procentberäkning anlägges för olika grupper av fastigheter, detta även om dessa grupper tillhöra en och samma delfond. Behovet av en dylik differentiering kommer givetvis att framträda med ökad styrka, i den mån fastighetsfonden framdeles utvidgas till att omfatta nya förvaltningsområden.

I anslutning härtill uttalade jag, att det varit önskvärt, om avsättningen redan från början kunnat ske efter differentierade grunder, men då närmare utredning erfordrades rörande de lämpliga procentsatserna vid en dylik differentiering, syntes man tills vidare få nöja sig med en enhetlig avsättningsprocent för fondens hela fastighetsbestånd. Med hänsyn till att fonden enligt föreliggande förslag komme att omfatta åtminstone ett par fastighetsgrupper, vilka måste antagas kräva en jämförelsevis hög avskrivning, nämligen sinnessjukhusen och fängelsebyggnaderna, ansåge jag det emellertid påkallat att räkna med en något högre avsättning än byggnadsstyrelsen föreslagit. Riksräkenskapsverket hade i sitt förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1935/1936 förordat en avsättning av $1\frac{1}{2}$ procent å byggnadsvärdet. Denna procentsats syntes mig kunna godtagas intill dess erforderliga överväganden angående avskrivningsbehovet för olika slag av fastigheter kommit till stånd.

Riksdagen yttrade i skrivelse den 29 mars 1935, nr 121, att riksdagen icke hade något att erinra mot beräkningen tills vidare av en genomsnittlig avsättning till förnyelsefonden av $1\frac{1}{2}$ procent av byggnadsvärdet. I samma skrivelse betonade riksdagen önskvärheten av att vissa riktlinjer rörande användningen av de förnyelsefondsmedel, som inginge i fastighetsfondens stat, måtte föreläggas riksdagen.

Av den nu lämnade översikten framgår, att vid behandlingen av frågan om avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden konstaterades, att statens fastighetsbestånd inrymde åtskilliga kategorier, beträffande vilka det

utan vidare syntes klart, att de i avskrivningshänseende borde intaga en särställning i jämförelse med byggnader avsedda för vanliga ämbetsverkslokaler. Tills vidare har man dock räknat med en enhetlig avskrivningskvot av $1\frac{1}{2}$ procent av byggnadsvärdet oavsett byggnadens beskaffenhet och ändamål. Skäl kunna anses tala för en klassificering av byggnaderna allt efter behovet av avskrivningsmedel. En långt gående sådan klassificering med ett flertal olika avskrivningskvoter för skilda grupper av byggnader skulle emellertid medföra en bristande överskådlighet vid beräklandet av den totala avsättningen till förnyelsefond. I stället synes lämpligt att vid kapitalanvisning för byggnadsändamål, vilka påkalla en extraordinär avskrivning, omedelbart ställa medel till förfogande för viss grundläggande extraordinär avskrivning. Den nödvändiga anpassningen av de fortsättningsvis tillämpade avskrivningskvoterna efter byggnadernas art behöver då icke förutsätta någon långt driven differentiering av kvoterna. Den extraordinära avskrivningen bör ske med det belopp som erfordras för att fastighetsvärdet skall bli nedskrivet så långt, att därefter, med tillämpning av den för byggnadstypen fastställda avskrivningskvoten å den *totala* byggnadskostnaden, denna slutligt avskrivs på den tid som anses svara mot byggnadens livslängd med hänsyn till dess användning. Det synes mig önskvärt att frågan om avsättning till förnyelsefond finner sin lösning i denna riktning. Jag är emellertid icke beredd att nu taga slutlig ställning till detta spörsmål. För sådant ändamål är det erforderligt att göra en undersökning av det föreliggande byggnadsbeståndet ur angivna synpunkter i syfte att åstadkomma stadga i avgränsningen av de olika grupperna av byggnader. Jag har för avsikt att anmoda byggnadsstyrelsen och riksräkenskapsverket — vilka hava i uppdrag att utarbета grunder för användningen av fastighetsfondens förnyelsefond — att föranstalta om en dylik undersökning. Därest riksdagen icke gör någon erinran mot en lösning av frågan om grunder för avsättning till förnyelsefond i angiven riktning, har jag för avsikt att vid förarbetena till nästa års statsverksproposition pröva frågorna om medelsanvisning för statliga byggnader med tillämpning av dessa riktlinjer.

I det läge, vari frågan om avsättning till och användning av fastighetsfondens förnyelsefond sålunda befinner sig, har man att räkna med att å fastighetsfondens stat anvisade anslagsbelopp för reparations- och underhållskostnader beträffande fonden tillhörande fastigheter i viss utsträckning få avses för uppgifter, som i en framtid torde böra tillgodoses med medel från förnyelsefonden och för vilka medel nu i första hand få anslås å riksstaten. Med hänsyn härtill och då ifrågavarande anslagsbelopp sålunda till en del äro att jämföra med avskrivningsmedel saknas anledning att nu tillämpa en strängt restriktiv beräkning av behovet av medel för reparations- och underhållsarbeten.

En rymligare medelstildelning för ifrågavarande ändamål bör givetvis förbindas med skärpt kontroll för att syftet därmed ej skall äventyras. Denna kontroll bör åsyfta att förhindra att med ifrågavarande anslagsmedel tillgodoses investeringsändamål, som icke äro att hänföra till nödvändiga un-

derhållsarbeten eller till ersättningsarbeten avsedda att upprätthålla fastighetsbeståndets värde.

I den mån Kungl. Maj:t av ifrågavarande anslagsposter ställer till förfogande icke närmare specificerade belopp böra därför särskilda föreskrifter om användningen meddelas och en efterkontroll ske på det sätt, att en redogörelse för medlens användning framlägges för riksdagen. Denna redogörelse bör tydligen omfatta samtliga på sådant sätt till myndighetens förfogande ställda anslagsmedel, sålunda även förefintliga reserverade medel från ett tidigare budgetår.

I den mån under ifrågavarande anslagsposter anvisats vissa belopp för särskilt angivna ändamål bör kontroll övas annat därå att uppkommande besparing å de till förfogande ställda medlen efter arbetenas färdigställande återlevereras till fonden för att disponeras på samma sätt som övriga å denna redovisade likvida tillgångar. Det kunde här övervägas att införa en anordning likartad med den som gäller beträffande s. k. äldre reservationsanslag, vilkas användning enligt av 1929 års riksdag antagna grunder är tidsbegränsad.

De av mig sålunda anlagda synpunkterna på frågan om anvisande av medel till reparations- och underhållskostnader m. m. hava varit vägledande vid mitt ställningstagande till de av myndigheterna gjorda äskandena beträffande budgetåret 1937/1938.

Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.

Fångvårdsstyrelsens delfond. För de till denna delfond hörande fastigheterna upptogs i staten för budgetåret 1935/1936 ett belopp av 285,000 kronor. De faktiska utgifterna å anslagsposten hava utgjort 272,968 kronor 9 öre. Skillnaden har i enlighet med Kungl. Maj:ts ovanberörda beslut reserverats för de med anslagsposten avsedda ändamålen.

I staten för budgetåret 1936/1937 är förevarande anslagspost upptagen till 535,000 kronor. Beträffande denna anslagspost har Kungl. Maj:t i brevet den 12 juni 1936, *dels* medgivit, att fångvårdsstyrelsen finge av posten disponera högst 285,000 kronor för ordinarie reparations- och underhållskostnader m. m. för styrelsens delfond tillhörande fastigheter, *dels ock* bemyndigat fångvårdsstyrelsen *att* för en kostnad av högst 146,000 kronor låta verkställa vissa arbeten vid centralfängelset å Långholmen, *att* för en kostnad av högst 33,000 kronor låta ombesörja insättandet av nya pannor i stora panncentralen samt vissa därmed sammanhängande byggnadsarbeten vid centralfängelset å Härlanda *samt att* för en kostnad av högst 71,000 kronor låta verkställa vissa åtgärder för uppvärmning och sanitära installationer vid centralfängelset i Härnösand.

Vid avgivande av förslag beträffande reparations- och underhållskostnader m. m. för budgetåret 1937/1938 har fångvårdsstyrelsen först anmält, att medel för gäldande av vattenavgifter och dylikt för fängelsebyggnader,

beräknade till 20,000 kronor, och för brandredskap, uppskattade till 2,000 kronor, hittills beräknats under omkostnadsanslaget för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten. Nu angivna kostnader skulle emellertid, anför styrelsen, bestridas av statens allmänna fastighetsfond, i följd varav de beräknade utgifterna å denna, närmast de under reparations- och underhållskostnader m. m. avsedda utgifter, borde ökas med sistnämnda belopp, tillhoppa 22,000 kronor. Samtidigt skulle emellertid, såsom styrelsen anmärkt i sin skrivelse angående anslag till fångvården att äskas vid 1937 års riksdag, nyssnämnda omkostnadsanslag komma att minskas med sistnämnda belopp.

Vidkommande i övrigt beräkningen av de utgifter, som styrelsen jämlikt den i Kungl. Maj:ts brev den 12 juni 1936 använda terminologien benämner ordinarie reparations- och underhållskostnader m. m., har fångvårdsstyrelsen anfört följande:

Enligt vad verkställda undersökningar giva vid handen föreligger trängande behov av vissa större reparations- och underhållsarbeten vid åtskilliga fängelser. Styrelsen tänker härvid närmast på straffängelserna i Linköping, Jönköping, Karlskrona, Örebro och Falun samt kronohäkterna i Visby, Sundsvall, Östersund och Luleå. Det är visserligen icke uteslutet, att någon av dessa fångvårdsanstalter kan komma att nedläggas i framtiden; såvitt nu kan bedömas kommer emellertid ett sådant nedläggande att dröja avsevärt. Under tiden kan fångvårdsstyrelsen icke stå till svars med att låta anstå med underhållet. Åtskilliga av de nu nämnda fängelserna befinna sig nämligen i otillfredsställande skick. Således har å en del anstaltsbyggnader den utvändiga putsen fallit av, i andra anstalter äro cellgolven utslitna, varjämte sanitära anläggningar i enlighet med nutida krav alldeles saknas. Uppvärmningssystemet i flera kronohäkten är alldeles föråldrat. Sålunda hava de i vissa häkten ännu förekommande s. k. cellugnarna visat sig medföra risker och obehag av olika slag. Härjämte bör beträffande centralfängelset i Härnösand nämnas, att, utöver de arbeten, vartill 1936 års riksdag, efter särskild framställning av fångvårdsstyrelsen, beviljat medel, såsom mycket trängande kvarstår arbete med upphuggning av ett större antal cellfönster vid fångelset. Beträffande sistnämnda arbete, vartill fångvårdsstyrelsen begärde särskilda medel att äskas av 1936 års riksdag, yttrade föredragande departementschefen (se proposition nr 214/1936 sid. 13) att, ehuru upphuggning av cellfönster vore av behovet påkallat särskilt vid ett så nordligt beläget fängelse som det i Härnösand, departementschefen likväl ansåge, att för det dåvarande medel ej kunde beräknas för detta ändamål, utan att kostnaden härför i den mån det vanliga underhållsanslaget därtill kunde förslå finge utgå ur detta.

Med hänsyn till vad fångvårdsstyrelsen sålunda i olika hänseenden anfört har styrelsen ansett, att de årliga utgifterna för ordinarie underhålls- och reparationsarbeten m. m. måste beräknas högre än som nu är fallet och för budgetåret 1937/1938 ej sättas till lägre belopp än 330,000 kronor, vilket innebure, att nämnda utgifter beräknades 45,000 kronor högre än det enligt Kungl. Maj:ts brev den 12 juni 1936 för budgetåret 1936/1937 angivna beloppet 285,000 kronor. Av nämnda belopp 45,000 kronor avsåge dock, såsom förut nämnts, 22,000 kronor allenast en överflyttning från fångvårdsstyrelsens och fångvårdsstatens omkostnadsanslag.

Därjämte har styrelsen funnit, att en del mera vidlyftiga omändringsarbeten vid vissa fångelser böra komma till utförande. Härvid åsyftas arbeten vid centralfångelserna i Malmö och å Härlanda. Beträffande den närmare innebörden av dessa förslag torde få hänvisas till 1937 års statsverksproposition, utgifter för kapitalökning: bil. 1 sid. 1 och 4. Kostnaderna för ifrågavarande arbeten hava beräknats till respektive 122,000 kronor och 40,000 kronor, vilka av fångvårdsstyrelsen föreslagits skola täckas under förevarande anslagspost å fastighetsfondens stat.

I enlighet härmed har fångvårdsstyrelsen beräknat utgifterna för styrelsens delfond under titeln reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter för budgetåret 1937/1938 till (330,000+122,000+40,000=) 492,000 kronor.

Utrikesdepartementets delfond. I gällande stat för fastighetsfonden är för reparations- och underhållskostnader m. m. för utrikesdepartementets delfond tillhörande fastigheter upptaget ett belopp av 141,400 kronor. Häri ingå dels underhållskostnader för fastigheterna, beräknade till 127,000 kronor, dels utgifter för ränta och amortering å köpeskillingen för beskickningsfastigheten i Ankara, beräknade till 14,400 kronor. Den från budgetåret 1935/1936 kvarstående reservationen uppgick till 51,889 kronor 44 öre.

I det inom utrikesdepartementet upprättade förslaget till inkomst- och utgiftsstat för nästa budgetår har för reparations- och underhållskostnader m. m. beräknats samma belopp som för innevarande budgetår eller 141,400 kronor. Härvid har dock framhållits följande. Den å utgiftssidan upptagna posten 127,000 kronor för underhåll av fastigheterna avsåg att täcka även fastigheterna åvilande onera och övriga omkostnader. I statsverkspropositionen till 1932 års riksdag (III huvudtiteln sid. 31) hade dessa omkostnader beräknats till i runt tal 49,000 kronor. På grund av ökningen i fastighetsbeståndet och stegring av omkostnaderna i flera länder måste emellertid numera ett betydligt större belopp tagas i anspråk härför. Till följd härav komme ett mindre belopp än som beräknats att vara tillgängligt för erforderliga reparationer. Med hänsyn till storleken av de för närvarande för sistnämnda ändamål disponibla medlen syntes någon höjning av det belopp, som upptagits i gällande stat, dock icke ännu behöva vidtagas.

Medicinalstyrelsens delfond. I staten för fastighetsfonden för budgetåret 1935/1936 anvisades till reparations- och underhållskostnader m. m. för medicinalstyrelsens delfond tillhörande fastigheter ett belopp av 900,000 kronor. Enligt räkenskaperna hava utgifterna å denna anslagspost belöpt sig till 734,405 kronor 17 öre, i följd varav 165,594 kronor 83 öre reserverats vid utgången av budgetåret. I staten för innevarande budgetår har för enahanda ändamål uppförts ett belopp av 1,012,000 kronor, varav högst 12,000 kronor må användas för bestridande av kostnader för komplettering av befintliga arkivritningar över i delfonden ingående byggnader.

I sin skrivelse med statförslag för budgetåret 1937/1938 har medicinalstyrelsen till en början åberopat följande uppställning, per den 18 september

1936, över dispositionen beträffande det belopp, som för ifrågavarande ändamål anvisats i staten för nu löpande budgetår:

Anvisat för budgetåret 1936/1937	kronor 1,000,000:—	
Anvisat för budgetåret 1936/1937 för bestridande av kostnader för komplettering av befintliga arkivritningar över i delfonden ingående byggnader	» 12,000:—	
		kronor 1,012,000:—
I sinnessjukhusens stater för löpande mindre underhållsarbeten anvisade belopp	kronor 326,141: 23	
Årets reparationsförslag enl. 21 § sinnessjukvårdsstadgan reducerade vid första behandlingen från begärda 504,528: 10 till ..	» 311,823: 21	
Utom reparationsförslagen separat beviljade belopp	» 197,574: 51	» 835,538: 95
Efter anbefallda ytterligare utredningar beträffande uppskjutna poster torde av ovannämnda reparationsförslag böra beviljas ytterligare c:a	»	50,000:—
Inneliggande icke behandlade reparationsförslag, slutande å 164,795: 07, torde komma att reduceras till c:a	»	80,000:—
Återstår för övriga under budgetåret uppkommande anslagskrav	» 46,461: 05	
		Kronor 1,012,000:—.

Av denna promemoria framgår — anför styrelsen — att nämnda belopp redan i huvudsak disponerats och att för reparations- och underhållsbehov, som framdeles under året kunde yppa sig, återstode jämförelsevis obetydliga belopp, oaktat styrelsen vid beviljande av reparations- och underhållsarbeten vid sinnessjukhusen gjort mycket betydande inskränkningar i sjukhusdirektionernas förslag till dylika arbeten. Den stränga återhållsamhet, som styrelsen med hänsyn till det för ändamålet anslagna beloppets knapphet måst visa, medförde emellertid att många behövliga reparationsarbeten, som icke beviljats under innevarande år, i stället komme att belasta påföljande år och öka detta års reparationsbehov. Med hänsyn härtill och då det i längden icke kunde vara förenat med god ekonomi att år från år uppskjuta behövliga underhållsarbeten hemställde styrelsen, att anslagspostens belopp måtte höjas till 1,100,000 kronor, vilket belopp finge anses vara lågt i förhållande till det stora fastighetsbestånd, som användes för sinnessjukhusens räkning, och den starka slitning, som detta fastighetsbestånd vore underkastat.

I detta sammanhang må omförmälas, att Kungl. Maj:t, på framställning av medicinalstyrelsen, från förevarande anslagspost ställt till förfogande ett belopp av högst 29,500 kronor för renovering och modernisering av bostaden för sjukhuschefen vid Mariebergs sjukhus vid Kristinehamn.

I brev till medicinalstyrelsen den 29 maj 1931 med bestämmelser rörande upplåtelse av tomter till egnahemsbyggnader från det till Sundby sjukhus

vid Strängnäs anslagna förra biskopsbostället 2 mantal Sundby nr 1 i Strängnäs socken (se propositionen nr 137 och riksdagens skrivelse nr 137 år 1926) har Kungl. Maj:t föreskrivit, att belopp, som komme att inflyta vid försäljning av tomter från ett för egnahemsbyggnader avsett område av nämnda fastighet, skulle tillgodoföras den i staten för statens sinnessjukhus upptagna anslagsposten för övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll samt att från samma anslagspost skulle bestridas kostnader för anläggande av vägar inom området och, i förekommande fall, återköp av fastighet för kronans räkning ävensom kronans övriga utgifter beträffande egnahemsområdet.

Med hänsyn till att i nämnda brev angivna inkomster och utgifter syntes vara av beskaffenhet att numera böra tillgodoföras respektive bestridas av den av medicinalstyrelsen förvaltade delfonden av statens allmänna fastighetsfond, har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville meddela bestämmelse om att nämnda inkomster och utgifter skulle uppdebiteras respektive avföras å inkomsttiteln Statens allmänna fastighetsfond.

Efter remiss har riksräkenskapsverket den 20 april 1936 avgivit utlåtande i ärendet, innefattande förslag rörande formerna för redovisning å fastighetsfondens stat av ifrågavarande inkomster och utgifter, varefter medicinalstyrelsen den 30 november 1936 utlåtit sig över detta förslag. Beträffande innehållet av dessa utlåtanden torde jag få hänvisa till handlingarna i ärendet.

Byggnadsstyrelsens delfond. I staten för budgetåret 1935/1936 anslogs till reparations- och underhållskostnader m. m. för byggnadsstyrelsens delfond tillhörande fastigheter ett belopp av 1,243,500 kronor. De faktiska utgifterna hava för nämnda budgetår uppgått till 1,023,789 kronor 18 öre, i följd varav 219,710 kronor 82 öre reserverats för framtida behov.

För budgetåret 1936/1937 är anslagsposten uppförd med 1,321,000 kronor. Beträffande dispositionen av denna anslagspost har Kungl. Maj:t i brev den 12 juni 1936, innefattande fastställelse av inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfondens för budgetåret 1936/1937, meddelat följande bestämmelser.

Kungl. Maj:t har medgivit, att byggnadsstyrelsen må av nämnda anslagspost disponera högst 1,250,000 kronor för ordinarie reparations- och underhållskostnader m. m. för delfonden tillhörande fastigheter, i vilka kostnader inbegripas *dels* staten åliggande kommunala och andra utskylder för de fastigheter, som ingå i delfonden, *dels ock* staten åliggande renhållningsm. fl. utgifter för staten tillhöriga i delfonden ingående fastigheter i Stockholm. Kungl. Maj:t har vidare bemyndigat byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 188,000 kronor låta verkställa av styrelsen i skrivelse den 13 november 1935 föreslagen iståndsättning av de sanitära anläggningarna m. m. vid veterinärhögskolan samt medgivit, att av förevarande anslagspost må för detta ändamål under budgetåret 1936/1937 utgå ett belopp av högst 51,000 kronor. Kungl. Maj:t har slutligen bemyndigat byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 20,000 kronor låta verkställa av styrelsen i nämnda skrivelse föreslagen omläggning av taken å vissa av veterinärhögskolans byggnader, varvid kostnaderna skola bestridas av förevarande anslagspost.

I sin förevarande skrivelse den 28 oktober 1936 med förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond av fastighetsfonden för nästa budgetår har styrelsen upptagit anslagsposten för reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond tillhörande fastigheter till 1,700,000 kronor.

Beträffande sättet för beräkning av reparations- och underhållsanslaget har byggnadsstyrelsen till en början erinrat, hurusom statskontoret i utlåtande den 6 februari 1936 angående beräkningen av de belopp, som av förvaltningsmyndigheterna äskats till reparations- och underhållskostnader, anfört, bland annat, att ämbetsverket knappast kunde anse den av byggnadsstyrelsen vid de verkställda kalkylerna använda beräkningsmetoden tillfredsställande. Såvitt statskontoret kunnat finna hade det varit mera rationellt, att en verklig, låt vara summarisk uppskattning av underhållsbehovet jämte approximativa kostnadsberäkningar ägt rum för de olika å fonden bokförda fastigheterna, varvid tillika gruppering bort ske i skilda klasser alltefter angelägenhetsgraden. Det hade syntts statskontoret, att endast på sådant sätt vederbörlig klassificering efter arbetenas art och en verklig avvägning av olika anslagskrav mot varandra skulle kunnat komma till stånd. Till propositionen nr 214 till 1936 års riksdag med förslag till inkomst- och utgiftsstat för fonden för innevarande budgetår hade föredragande departementschefen förklarat sig i fråga om det belopp, som borde beräknas för underhålls- och reparationsarbeten av mera ordinär karaktär, vilja ansluta sig till vad statskontoret uttalat angående önskvärdheten av ett mera tillförlitligt beräknings sätt. Såvitt möjligt borde för framtiden anslagsäskandena för detta ändamål grundas på en specifikation av kostnaderna för de faktiskt behövliga underhållsarbetena, varvid, såsom statskontoret antytt, en klassificering av de olika arbetena efter angelägenhetsgraden syntes kunna ifrågasättas.

Med anledning av vad sålunda uttalats har byggnadsstyrelsen nu närmare redogjort för sättet för beräkningen av de för de förvaltade fastigheternas underhåll erforderliga anslagsmedlen och därvid anfört följande:

Redan i nådigt brev den 11 december 1816 till förutvarande överintendentsämbetet meddelades föreskrifter angående upprättande av generalförslag för dispositionen av den årligen anslagna summan till reparation av de publika husen i Stockholm och landsorten. Sålunda skulle varje sommar genom besiktningar utrönas vad som tarvade förbättring och skulle förhållandet därvid fullständigt beskrivas, så att behovets större eller mindre angelägenhet kunde bestämmas ävensom kostnadsförslag tillika upprättas. I dessa årsförslag, vilka vad huvudstadshusen anginge skulle insändas till Kungl. Maj:t före den 1 november och beträffande landsortshusen till kammarkollegium och statskontoret före den 1 augusti, skulle upptagas bland annat alla arbeten, som för det följande året kunde anses erforderliga, varvid dessa borde indelas i tre klasser på följande sätt, nämligen i *första klassen* smärre reparationer och underhållskostnader, i *andra klassen*, angelägna byggnader och reparationer, som under loppet av året oundgängligen borde verkställas, och i *tredje klassen* sådana arbeten, som möjligen tålde uppskov eller successivt på flera år kunde fullbordas. Kammarkollegium och statskontoret hade att till Kungl. Maj:t avgiva generalförslag beträffande landsortshusen före den 1 november varje år. Generalförslagen överlämnades därefter till Konungens statsberedning »för att der sammandragas i jämföring till

de förhanden varande tillgångarna» och sedermera av Kungl. Maj:t fastställas.

I överintendentsämbetets instruktion den 14 november 1879 föreskrevs, att ämbetet skulle årligen före den 15 mars till Kungl. Maj:t överlämna dels berättelse över nästlidna års arbeten och dels generalförslag rörande användningen av innevarande årets tillgångar. Ämbetet ägde även att utan föregående anmälan under årets lopp ombesörja reparationsarbeten, såvida vederbörande byggnadsanslag därtill lämnade tillgång och arbetena ej kunde utan skada för byggnaden eller synnerlig olägenhet anstå till ett kommande år, dock att i varje sådant fall utgiftssumman icke finge överstiga 500 kronor.

I byggnadsstyrelsens instruktion den 31 december 1917 föreskrevs, att styrelsen årligen före den 15 mars skulle till Kungl. Maj:t överlämna, förutom berörda berättelse, generalförslag rörande användningen av innevarande års tillgångar, och ägde styrelsen att utan föregående anmälan besörja reparationsarbeten för ett belopp i varje fall av högst 3,000 kronor.

Enligt kungörelsen den 31 december 1921, nr 799, angående ändring i vissa delar av instruktionen har slutligen byggnadsstyrelsen att, i den mån så kan ske, å generalplan, som färdigställes före den 1 april, upptaga de underhålls- och därmed jämförliga åtgärder å byggnaderna, som böra verkställas under året och vartill för ändamålet tillgängliga medel böra användas, åliggande det dock styrelsen att underställa Kungl. Maj:ts prövning frågor om utförande av dylika arbeten, då dessa äro av mera omfattande beskaffenhet eller då styrelsen med hänsyn till eljest förekommande omständigheter finner sådant påkallat.

I överensstämmelse med dessa föreskrifter hava alltså före år 1922 generalförslag underställts Kungl. Maj:t, under det att från och med år 1922 generalplaner fastställas av byggnadsstyrelsen.

Vad generalförslagets och sedermera generalplanernas upprättande angår hava föreskrifterna i 1816 års nådiga brev i huvudsak följts och någon anledning att frågå denna tillfredsställande anordning föreligger icke. Utgångspunkten för densamma är att ett för varje år bestämt anslag finnes tillgängligt. Det torde knappast vara mera rationellt att, såsom statskontoret ifrågasatt, för varje år summariskt uppskatta och approximativt kostnadsberäkna underhållsbehovet och väga de olika anslagskraven mot varandra, även om en dylik metod låte sig genomföras, vilket emellertid av praktiska och ekonomiska skäl stöter på stora svårigheter.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att generalförslagen under större delen av 1800-talet avlämnades senast under oktober månad varje år, för att sedermera prövas av Kungl. Maj:t. Besiktningarna förrättades under sommaren, varefter kostnadsberäkningarna utfördes och sammanställdes under hösten. Dessa besiktningar och utredningar för nästkommande års arbeten företogs således jämsides med att årets arbeten å byggnaderna utfördes. Från och med år 1880 skulle emellertid generalförslagen vara uppgjorda före den 15 mars det år arbetena skulle komma till utförande, vilken tidpunkt sedermera, såsom ovan nämnts, ändrades till den 1 april och numera genom bestämmelserna för fastighetsfonden ytterligare förskjutits så, att styrelsen har att före den 1 juni färdigställa generalplan för nästa budgetårs arbeten.

Med det ringa antal fastigheter, som ämbetsverket före år 1880 hade att förvalta, var det tydligen möjligt att med samma personal samtidigt dels leda och kontrollera pågående arbeten å byggnaderna och dels verkställa besiktningar och utredningar. Med fastighetsbeståndets ökning blev detta förfaringssätt olämpligt och är numera otänkbart, för såvitt icke särskilda besiktningsmän och kostnadsberäknare skola anställas.

Enligt nu gällande ordning förfäres på följande sätt. Beträffande fastigheterna i Stockholm igångsätts besiktningarna i regel i mitten av september, då årsarbetena till övervägande del böra vara utförda, och pågå 2 à 3 dagar i veckan till omkring årsskiftet. Med ledning av därvid förda protokoll verkställas utredningar och kostnadsberäkningar, vilka sedan ligga till grund för generalplanen. Arbetena klassificeras i huvudsak redan vid besiktningstillfället, men omfattande justeringar måste i regel sedermera företagas med hänsyn till anslagsbeloppet och fördelningen mellan de olika fastigheterna. Besiktningarna å landsortsfastigheterna förrättas av länsarkitekterna, som före den 1 november insända protokoll och kostnadsberäkningar, vilka därefter bearbetas inom styrelsen. För att giva en föreställning om generalplanarbetets omfattning kan nämnas att innevarande års plan innehåller över 6,000 poster. Det är uppenbart, att bemästrandet av detta omfattande utredningsmaterial måste kräva en avsevärd tid. Generalplanförslag kunna därför numera i regel icke föreligga i slutligt skick förrän långt fram på första halvåret.

I samband med äskandet av anslag för styrelsens personal har byggnadsstyrelsen vid flera tillfällen redogjort för intendentsbyråns krävande arbetsuppgifter och därvid särskilt påpekat kontrollanternas å Stockholmsavdelningen ringa antal i förhållande till antalet byggnader samt dessa befattningshavares stränga tjänstgöring i synnerhet under sommarmånaderna. Skulle generalplanerna vara färdiga till exempelvis den 1 november, bleve följden, att besiktning- och utredningsarbetena måste utföras under den för dessa befattningshavare mest ansträngande delen av året, vilket givetvis är otänkbart utan personalförstärkning. Särskilda besiktningförrättare och kostnadsberäknare bleve sålunda erforderliga för Stockholmsavdelningen under 4 à 5 månader under sommarhalvåret, vilka arbetskrafter under normala förhållanden sedan skulle vara obehövlige under resten av året. Ur organisatorisk synpunkt skulle emellertid en dylik anordning icke vara lämplig, enär kontrollanterna i egenskap av ledare för de kommande arbetena givetvis böra hava deltagit i besiktningarna. Ett annat sätt vore att i tillräcklig grad öka antalet kontrollanter, så att de på somrarna kunde fungera som såväl arbetsledare och kontrollanter som besiktningmän och kostnadsberäknare. En på så sätt utökad personal skulle emellertid ej heller alltid kunna beredas full sysselsättning under vinterhalvåret.

Den av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 13 november 1935 anförda beräkningsmetoden för underhållskostnaderna är grundad på lång tids erfarenhet och något skäl att nu frångå densamma anser styrelsen icke föreligga. Enligt byggnadsstyrelsens mening torde det snarare såväl för budgeten som den förvaltande myndigheten vara ur flera synpunkter lämpligast, att underhållsanslagens storlek ställes i direkt proportion till fastighetsbeståndets värde, i detta fall begränsat till byggnadsvärdet, och icke göres beroende av vad vid årsbesiktningarna tillfälligtvis anses behöfligt. Beträffande exempelvis behovet av vanliga rumsreparationer kunna ofta olika uppfattningar göra sig gällande, och det är icke uteslutet, att pretentionerna på reparationer och ändringar i dylika fall skulle stiga, om vederbörande bleve underkunniga om att kostnadsramen för reparations- och underhållsarbeten icke vore närmare fixerad.

I en fastighetsförvaltning, som omsluter så många fastigheter, som här är fråga om, föreligga icke några större svårigheter att anpassa kostnaderna inom ett på förhand fastställt och riktigt belopp och fördela desamma på ett efter behovet inom de olika fastigheterna lämpat sätt. Inom varje större fastighetsförvaltning eftersträvas en jämn fördelning av årskostnaderna. Den enligt styrelsens beräkning framkomna procentsatsen för underhållskostna-

der, 1.558 % av byggnadsvärdet, är otvivelaktigt en låg procentsats. Det bör nämligen erinras om att vid beräkandet av fastigheternas ingångsvärden kalkylerna gjordes med största försiktighet, vilket bäst visas därav att det genomsnittliga byggnadsvärdet för i byggnadsstyrelsens delfond ingående fastigheter motsvarar ett volympris av blott 30 kronor per m³, vilket för Stockholmshuset motsvarar 34 kronor 50 öre och för landsortshuset 23 kronor 10 öre. Av reparations- och underhållsanslagen bestridas även onera och utskylder, vilka omkostnader för ifrågavarande fastigheter dock äro relativt låga.

Som jämförelse för bedömande av nu angivna siffror vill styrelsen lämna vissa uppgifter, som under hand införskaffats från en privat fastighetsförvaltning i Stockholm, omslutande ett 30-tal fastigheter med ett sammanlagt taxeringsvärde av omkring 23,000,000 kronor. Inom denna förvaltning uppgingo under 10-årsperioden 1924—1933 kostnaderna för onera till 0.632 % av brandförsäkringsvärdet och reparationskostnaderna till 1.768 % av samma värde. Även om man vid jämförelsen tager hänsyn till att reparationskostnaderna i privata fastigheter stigit under senare år, måste den av byggnadsstyrelsen kalkylerade procentsatsen redan vid denna jämförelse framstå som synnerligen låg. Men vidare äro brandförsäkringsvärdena, på vilka den privata fastighetsförvaltningen beräknat utgifterna, så pass höga att de icke nämnvärt understiga fastigheternas taxeringsvärden, i vilka sistnämnda även markvärdena ingå. Det kan därför antagas, att de byggnadsvärden, på vilka enbart reparationskostnaderna uppgå till icke mindre än 1.768 %, motsvara ett volympris av minst 50 kronor per m³, medan Stockholmshusens i byggnadsstyrelsens delfond ingående värden som ovan nämnts motsvarar blott 34 kronor 50 öre per m³. Om man därjämte tager i betraktande, att byggnadsstyrelsen av ifrågavarande reparations- och underhållsanslag ofta nödgats bekosta jämförelsevis dyrbara moderniseringsarbeten och ominredningar för ernående av ett mera rationellt utnyttjande av fastigheterna, ligger det i öppen dag, att underhållskostnaderna, vilka som ovan nämnts uppgå till endast 1.558 % av byggnadsvärdet, måste betecknas såsom mycket låga. Det bör även i detta sammanhang erinras om att anslagskraven från och med budgetåret 1930/1931 varit föremål för nedprutningar med belopp, som till och med innevarande budgetår uppgå till sammanlagt 1,668,500 kronor.

Det måste anses vara lämpligast att underhållsanslaget är så avpassat, att byggnadsstyrelsen kan tillgodose ofrånkomliga krav på bland annat smärre lokaländringar i anledning av exempelvis omdispositioner inom ämbetsverken och icke nödgas tillgripa utvägen att hemställa om särskilda medel för utförande av relativt små ändringsarbeten. Ett undanskjutande av sådana arbeten, till dess anslagsfrågan ordnats, skulle ofta komma att medföra olägenheter för lokalinnehavarna.

Sammanfattningsvis har byggnadsstyrelsen yttrat, att styrelsen sålunda ville göra gällande, att alla rimliga anspråk på sparsamhet tillgodosåges vid förvaltningen av ifrågavarande fastigheter och att reparations- och underhållsanslag, som anvisades efter den tillämpade beräkningsmetoden, vore de för en sund fastighetsvård lägsta möjliga. Statskontoret hade i sitt berörda utlåtande tydligen tagit föreskrifterna i nådiga brevet av den 11 december 1816 som utgångspunkt för sitt förslag utan att taga under närmare övervägande huru en dylik anordning skulle te sig under nuvarande förhållanden. Dessa föreskrifter vore anpassade efter dåvarande, mycket begränsade fastighetsbestånd, men kunde i nuvarande tid svårigen tillämpas.

Beträffande beräkningen av reparations- och underhållsanslaget har byggnadsstyrelsen i övrigt anfört följande.

Det byggnadsvärde, som borde läggas till grund för procentberäkningen, utgjorde 95,478,900 kronor. Den ovan nämnda procentsatsen 1.558 har byggnadsstyrelsen föreslagit avrundad till 1.5. Reparations- och underhållsanslaget skulle alltså bli $1.5\% \cdot 95,478,900 = 1,432,183$ kronor 50 öre eller avrundat 1,432,000 kronor.

Den väsentliga nedskärning av anslagsäskandena, som under de senare budgetåren ägt rum, hade såsom styrelsen även i skrivelsen den 13 november 1935 framhållit, föranlett eftersättande av nödvändiga underhållsarbeten. Då dessa emellertid nu icke längre kunde uppskjutas, vore särskilda medel härför behövliga utöver det normala underhållsanslaget. Ifrågavarande arbeten vore fasadreparationer å flygelbyggnaderna vid f. d. positionsartilleriregementets kasern samt iståndsättandet av de sanitära anläggningarna m. m. vid veterinärhögskolans byggnader i Stockholm.

I fråga om fasadreparationerna å nämnda flygelbyggnader hade styrelsen redan i skrivelsen den 13 november 1935 anfört följande:

Sedan länge äro fasaderna å de båda flygelbyggnaderna vid nyssnämnda förutvarande kasernbyggnader samt dessas yttertak i ett icke försvarligt skick. Utom anslagsmedlens knapphet har till uppskjutandet av behövliga reparationer bidragit den omständigheten, att man hittills ansett lämpligare, att fasadreparationerna verkställdes i samband med byggnadernas iordningställande för ett stadigvarande statligt ändamål. Emellertid har byggnadsstyrelsen nu funnit det ofrånkomligt att snarast möjligt verkställa reparationerna utan hänsyn till att ett framtida utnyttjande icke är bestämt. Styrelsen har emellertid utgått från vissa allmänna förutsättningar för byggnadernas utnyttjande och låtit verkställa en utredning, bestående av 5 ritningar jämte situationsplan uppgjorda av arkitekten D. Dahl samt en å intendentsbyråns Stockholmsavdelning verkställd kostnadsberäkning. Enligt denna utredning skulle bottenvåningens fönster väsentligt ökas i höjd, varigenom denna våning skulle erhålla utmärkta belysningsförhållanden och med sin höjd av omkring 3.50 meter från golv till golv vara synnerligen lämplig till tjänsterum. Våningen 1 trappa upp, som har små halvcirkelformiga fönster, kan icke utan ett våldförande av byggnadernas vackra och kulturhistoriskt märkliga karaktär givas bättre belysningsförhållanden. Denna våning kan därför lämpligen disponeras för arkiv- eller magasinsändamål. Höjden, 4.50 meter, medger inläggande av en tunn mellanbotten eller anordnande av läktarvåning. Vindsvåningen bör avses för liknande användning som våningen 1 trappa upp. Kostnaden för reparation av fasaderna till båda flygelbyggnaderna uppgår till sammanlagt 223,000 kronor, däri inberäknat kostnader för omtäckning av yttertaken med galvaniserad plåt. Då emellertid vissa svårigheter torde förefinnas att samtidigt disponera båda byggnaderna för reparationsarbetena, vill styrelsen föreslå, att den västra flygelbyggnaden får anstå till budgetåret 1937/1938 och att under nästa budgetår endast den östra flygeln repareras. Kostnaden härför är 130,000 kronor. Härin ingå 12,200 kronor för anordnande av en kulvert till huvudbyggnaden å tomt, 8,500 kronor för framdragningsväg för värmeledningar från värmecentralen i statens historiska museum samt 13,000 kronor för anordnande av värmeledning i krigsarkivets lokal i bottenvåningen. I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 4 juli 1935 har chefen för generalstaben hem-

ställt, att åtgärder måtte vidtagas för iordningställande av värmeledning i nämnda lokal. Byggnadsstyrelsen, som finner behovet berättigat, anser sig böra tillstyrka, att jämväl dessa arbeten utföras i detta sammanhang.

Då nu huvudbyggnaden färdigställt för statens historiska museum och även byggnadens yttre vore iordningställt, funne byggnadsstyrelsen det vara än mera trängande, att arbetet å flyglarna komme till utförande. Styrelsen ville för den skull hemställa, att underhållsanslaget för budgetåret 1937/1938 ökades med 130,000 kronor för östra flygelns färdigställande.

Därjämte vore det önskvärt, att samtidigt vissa arbeten utfördes å västra flygel, särskilt med hänsyn till yttertaketets stora bristfälligheter. Dessa arbeten, vilka avsåge dräneringsarbeten samt yttertaketets omläggning, beräknades draga en kostnad av sammanlagt 29,000 kronor, varmed underhållsanslaget borde ökas.

Beträffande veterinärhögskolans byggnader hade byggnadsstyrelsen i skrivelsen den 13 november 1935 framlagt en plan för rörledningarnas omläggning m. m. för ett totalbelopp av 188,000 kronor, fördelat på tre budgetår, och hade härav för innevarande budgetår anvisats 51,000 kronor. För budgetåret 1937/1938 erfordrades enligt fördelningsplanen 69,000 kronor, med vilken summa alltså underhållsanslaget borde ökas.

Till underhållskostnaderna borde jämväl läggas ett belopp för bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder, vilka kunde beräknas till i runt tal 10,000 kronor.

För ändamål, som tidigare bekostats från anslaget till lyshållning med flera utgifter för kronans publika hus i Stockholm, borde liksom för innevarande budgetår ett belopp av 30,000 kronor tilläggas underhållskostnaderna.

Den sammanlagda reparations- och underhållskostnaden för byggnadsstyrelsens delfond skulle alltså uppgå till $(1,432,000 + 130,000 + 29,000 + 69,000 + 10,000 + 30,000 =) 1,700,000$ kronor.

I sitt den 9 december 1936 avgivna utlåtande över förvaltningsmyndigheternas förslag till stater för delfonderna av fastighetsfonden har *statskontoret* anfört bland annat följande:

Vad först angår utgiftssidan i de framlagda statförslagen vill statskontoret erinra, att ämbetsverket i sitt utlåtande den 6 februari 1936 angående förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för innevarande budgetår vid behandlingen av anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhöriga fastigheter framhållit, att bestämmelser angående den i fonden ingående förnyelsefonden då ännu icke meddelats samt att det under sådana omständigheter vore naturligt, att icke heller några bestämda riktlinjer uppdragits rörande det sätt, varpå reparations- och underhållsarbeten å fastighetsfondens byggnader borde finansieras. För budgetåret 1935/1936 hade i detta hänseende tvenne vägar anlitats. I vissa fall, då arbetena kunnat hänföras till ombyggnadsarbeten — inledande av värmeledning m. m. — hade sålunda medel ställts till förfogande genom särskilda anslag på riksstaten under utgifter för kapitalökning, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel, medan i andra fall, då fråga varit om vanliga reparations- och underhållsarbeten, kostnaderna

bestritts från reparations- och underhållsanslaget å fastighetsfondens stat. Huruvida denna uppdelning konsekvent genomförts, hade statskontoret ej kunnat fastställa. Säkert vore emellertid, att mången gång stora svårigheter måste möta, då det gällde att avgöra, huruvida ett byggnadsarbete borde hänföras till den ena eller andra gruppen. Det syntes statskontoret angeläget, att frågan om förnyelsefondens användning ävensom spørsmålet om sättet för anordnandet av medel till bestridande av underhålls- och reparationsarbeten av olika slag vederbörligen utreddes och bragtes till sin lösning. Innan så skett, kunde statskontoret icke förorda, att överhuvud taget förnyelsefonden toges i anspråk, utan syntes de arbeten å fastighetsfondens fastigheter, som kunde komma i fråga, tillsvidare böra finansieras i enlighet med de grunder som dittills tillämpats.

Då någon utredning i berörda hänseenden ännu icke kommit till stånd och nyssnämnda förfaringssätt för finansieringen av reparations- och underhållskostnader tillämpats jämväl för innevarande budgetår, lär anledning icke föreligga att nu frågå de principer, som hittills varit vägledande på förevarande område.

Fråga är emellertid i vad mån de i framställningarna särskilt omförmälda arbetena äro av den art, att de, såsom föreslagits, böra bekostas från anslagsposten till reparations- och underhållsarbeten å fastighetsfondens stat, eller sådana att erforderliga medel böra anvisas under utgifter för kapitalökning att utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Såsom ovan antytts möta ofta ofta svårigheter vid bedömandet ur denna synpunkt av reparations- och underhållsarbetenas natur. Av flera skäl förefaller det emellertid statskontoret lämpligt att begränsa reparations- och underhållsanslaget till att avse endast vanligen förekommande reparations- och underhållsarbeten, däri dock inbegripet smärre lokaländringar i anledning av exempelvis om-dispositioner inom ämbetsverken. Större och kostsammare omändringsarbeten böra däremot hänföras till kapitalbudgeten. I tveksamma fall synes det statskontoret, att sistnämnda finansieringsmetod bör givas företräde.

Från denna utgångspunkt torde det beräknade anslaget till reparations- och underhållskostnader å fångvårdsstyrelsens delfond böra minskas med sammanlagt 162,000 kronor, avseende vissa arbeten vid centralfängelserna i Malmö och Härlanda. Däremot lära väl knappast de arbeten, som byggnadsstyrelsen föreslagit skola utföras å östra flygeln till f. d. positionsartilleriregementets kasern ävensom å veterinärhögskolans byggnader — oaktat sin omfattning — vara av den art, att desamma — därest de anses böra komma till stånd — böra bekostas av medel, anvisade under utgifter för kapitalökning.

Att omändringsarbetena i Härlandafängelset påbörjats med anlitan- de av medel, som i årets stat för fastighetsfonden beräknats under anslaget till reparations- och underhållskostnader, synes icke böra utgöra hinder för vad ovan föreslagits. Erinras må att frågan om fastighetsfondens stat för innevarande budgetår upptogs till slutlig behandling så sent, att riksstatsförslaget för budgetåret redan framlagts samt att i detta förslag icke beräknats, att under utgifter för kapitalökning anslagsmedel för berörda ändamål skulle erfordras.

I fråga om sättet för beräkning av anslag till reparations- och underhållskostnader i allmänhet har byggnadsstyrelsen vidhållit sin uppfattning, att anslagen böra ställas i direkt proportion till fastighetsbeståndets värde, begränsat till byggnadsvärdet, och icke göras beroende av vad vid årsbesiktningarna finnes behöfligt. Med hänsyn till de skäl, som styrelsen åberopat till stöd för denna uppfattning, vill statskontoret icke ånyo framföra sina tidigare invändningar på förevarande punkt, utan inskränker sig till att fram-

hålla den betydelse, som vid ett dylikt beräkningssätt avvägningen av fastighetsvärdena kommer att erhålla.

I anledning av att fångvårdsstyrelsen i berörda utgiftspost å sin delfond inräknat medel för gäldande av vattenavgifter och dylikt för fängelsebyggnader — vilka kostnader hittills bestritts från omkostnadsanslaget för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten — vill statskontoret fästa uppmärksamheten vid att dylika avgifter, enligt vad som under hand uppgivits från byggnadsstyrelsen, för närvarande i vissa fall bestridas från fastighetsfonden och i andra från den under vederbörande myndighets (= hyresgästs) omkostnadsanslag uppförda posten till bränsle, lyse och vatten. Det synes statskontoret önskvärt, att frågan att i detta avseende åstadkomma en enhetlig ordning göres till föremål för övervägande.

I sin skrivelse med inkomstberäkning för budgetåret 1937/1938 har riksräkenskapsverket vid beräkandet av fastighetsfondens utgifter beträffande reparations- och underhållskostnader endast ansett sig böra taga hänsyn till den normala underhållskostnaden. De medel, som myndigheterna därutöver ansett böra anvisas från denna post, hava av riksräkenskapsverket icke medtagits i verkets inkomstberäkning.

I fråga om detaljberäkningen av nämnda kostnader har verket anfört följande:

De normala reparations- och underhållskostnaderna för fångvårdsstyrelsens delfond uppgå för närvarande till 285,000 kronor, motsvarande 3 procent av byggnadsvärdet. Enligt styrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 september 1936 skulle denna post behöva ökas med bland annat 20,000 kronor, avseende kostnader för vattenavgifter, samt 2,000 kronor, avseende kostnader för brandredskap, vilka poster skulle överflyttas från omkostnadsanslaget. Enär för närvarande olika praxis tillämpas för redovisning av vattenavgifter, har riksräkenskapsverket här förutsatt, att någon ändring med avseende å dessa avgifter icke nu skall ske. Riksräkenskapsverket har i överensstämmelse härmed beräknat underhållskostnaden vid fångvårdens delfond till $(285,000 + 2,000 =) 287,000$ kronor.

I likhet med medicinalstyrelsen har riksräkenskapsverket för styrelsens delfond beräknat reparations- och underhållskostnaderna till 1,100,000 kronor, vilket motsvarar omkring 1.4 procent av byggnadsvärdet. Ökningen i förhållande till innevarande budgetår, 88,000 kronor, motiveras med ökning av fastighetsbeståndet.

De normala reparations- och underhållskostnaderna för byggnadsstyrelsens delfond har riksräkenskapsverket i likhet med byggnadsstyrelsen beräknat till ett belopp motsvarande 1.5 procent av det beräknade byggnadsvärdet ökat med 40,000 kronor för vissa kommunala och andra utskylder samt lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm.

Beträffande förvaltningsmyndigheternas framställningar i övrigt i fråga om vissa tillfälliga större utgifter, vilka avsetts skola täckas från berörda anslagspost, har riksräkenskapsverket anfört följande i sitt utlåtande över statsförslagen av den 9 december 1936:

Fångvårdsstyrelsen och byggnadsstyrelsen hava ansett att ytterligare vissa medel böra äskas från anslagsposten till reparations- och underhållskostnader.

Sålunda har fångvårdsstyrelsen hemställt, att medel för vissa anläggningar

vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda, (122,000 + 40,000 =) 162,000 kronor, skulle anvisas å delfondens utgiftsstat. Riksräkenskapsverket — som icke har anledning utlåta sig beträffande medelsbehovet — vill endast erinra, att ifrågavarande medel synas vara av karaktär att, därest framställningen bifalles, böra anvisas såsom utgifter för kapitalökning att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Byggnadsstyrelsen har hemställt om anvisande — utöver de normala reparations- och underhållskostnaderna — av dels (130,000 + 29,000 =) 159,000 kronor för vissa reparationsarbeten å flygelbyggnaderna vid f. d. positionsartilleriregementets kasern och dels medel för utförande av vissa eftersatta underhållskostnader å veterinärhögskolans byggnad, 69,000 kronor. Dessa medel synas, därest framställningen bifalles, böra anvisas att utgå från anslagsposten till reparations- och underhållskostnader för styrelsens delfond.

I fråga om fångvårdsstyrelsens framställning angående redovisning av vattenavgifter vill riksräkenskapsverket erinra, att dylika avgifter även vid sinnessjukhusen redovisas å omkostnadsanslag. Enär inkomsten av förhyrda lägenheter även avser täckande av vattenavgifter, finnas skäl, som tala för bifall till fångvårdsstyrelsens framställning. Med hänsyn till önskvärdheten av att enhetlig redovisning av dessa avgifter genomföres, men då fullständigt förslag härom icke nu kunnat erhållas, får riksräkenskapsverket förorda, att vattenavgifterna tillsvidare redovisas i samma ordning som hittills.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att till reparations- och underhållskostnader m. m. för fastighetsfonden tillhörande fastigheter äskats för fångvårdsstyrelsens delfond 492,000 kronor, för utrikesdepartementets delfond 141,400 kronor, för medicinalstyrelsens delfond 1,100,000 kronor och för byggnadsstyrelsens delfond 1,700,000 kronor eller sammanlagt 3,433,400 kronor. I de för fångvårdsstyrelsens och byggnadsstyrelsens delfonder äskade beloppen ingå respektive 162,000 kronor och 228,000 kronor som avse vissa tillfälliga större utgifter. Till reparations- och underhållskostnader i övrigt har alltså äskats sammanlagt 3,043,400 kronor.

För fångvårdsstyrelsens delfond har som nämnts äskats ett sammanlagt belopp av 492,000 kronor. Härav beräknas 122,000 kronor respektive 40,000 kronor för vissa byggnadsarbeten vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda. I anslutning till den uppfattning, åt vilken statskontoret och riksräkenskapsverket givit uttryck, har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen, på föredragning av chefen för justitiedepartementet, äskat anslag för nämnda byggnadsarbeten bland utgifter för kapitalökning å fastighetsfonden. Anslagen, vilka upptagits till angivna mot beräknade kostnader svarande belopp, hava föreslagits skola täckas av andra statsinkomster än lånemedel.

Det av fångvårdsstyrelsen i övrigt begärda beloppet under denna anslagspost, vilket skulle avse ordinarie reparations- och underhållskostnader m. m., utgör alltså 330,000 kronor och innefattar en ökning med 45,000 kronor i förhållande till det i gällande stat för motsvarande ändamål beräknade beloppet, 285,000 kronor. Av denna ökning hänföra sig dock 20,000 kronor till vattenavgifter och 2,000 kronor till utgifter för brandredskap, vilka kostnader styrelsen föreslagit skola överflyttas till fastighetsfondens stat från det under

andra huvudtiteln uppförda anslaget till omkostnader för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten. På skäl, som statskontoret och riksräkenskapsverket anfört, torde emellertid för nästa budgetår någon ändring ej böra ske i den budgetära redovisningen av vattenavgifterna. I enlighet härmed har chefen för justitiedepartementet också vid anmälan i statsverkspropositionen av nämnda omkostnadsanslag för fångvården utgått från att vattenavgifterna alljämt skola bestridas från detta anslag. Utgiften å 2,000 kronor för brandredskap lärer däremot nu böra överföras till fastighetsfondens stat.

Den verkliga ökningen av de för ordinarie reparations- och underhållskostnader tillgängliga medlen skulle alltså enligt styrelsens förslag vara 23,000 kronor. Under återopande av vad jag förut anfört rörande medelsanvisningen å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader samt med beaktande av de av fångvårdsstyrelsen anförda skälen för en höjning av de för ändamålet till styrelsens förfogande stående medlen tillstyrker jag, att anslagsposten ifråga i sin helhet för nästa budgetår upptages med i avjämnat tal 300,000 kronor.

För utrikesdepartementets delfond har posten till reparations- och underhållskostnader m. m. i statförslaget för nästa budgetår av departementet upptagits till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 141,400 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

Vid anmälan av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel har förut satts, att kursförluster avseende utgifter å fastighetsfondens stat skola belasta denna stat och icke såsom hittills tredje huvudtitelns anslag till reglering av vissa kursförluster. Ifrågavarande kursförluster hänföra sig dels till reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter, dels ock till hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler. Den förstnämnda anslagsposten är till beloppet begränsad och den andra förslagsvis beräknad. Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna storleken av kursförlusterna torde medel för kursförlusternas täckande böra anvisas under anslagspost, som är förslagsvis beräknad. På grund härav bör å fastighetsfondens stat under utrikesdepartementets delfond upptagas en förslagsvis beräknad anslagspost till kursförluster för reparations- och underhållskostnader m. m., varemot de kursförluster, som hänföra sig till anslagsposten för hyresutgifter m. m., kunna avföras å denna förslagsvis beräknade post. I nyssberörda sammanhang har förutsatts, att för kursförluster å utgifter hänförliga till fastighetsfonden ett belopp av 50,000 kronor borde beräknas å fondens stat. Av detta belopp synas 40,000 kronor kunna hänföras till reparations- och underhållskostnader m. m. samt 10,000 kronor till hyresutgifter m. m. I enlighet härmed bör under denna delfond förevarande anslagspost uppdelas på två poster, den ena begränsad och avseende utgifter beräknade efter parivärde med 141,400 kronor, den andra förslagsvis, avseende kursförluster, med 40,000 kronor.

Medicinalstyrelsens anslagsäskande för reparations- och underhållskostnader m. m. för medicinalstyrelsens delfond innefattar i jämförelse med det i årets stat uppförda beloppet — om man bortser från medel

till komplettering av arkivritningar — en höjning med 100,000 kronor till 1,100,000 kronor. Vad styrelsen anfört till stöd för denna framställning finner jag värt beaktande. Jag tillstyrker för den skull, att förevarande anslagspost upptages i statförslaget med det av styrelsen äskade beloppet, 1,100,000 kronor. I anledning av medicinalstyrelsens i det föregående återgivna framställning torde Kungl. Maj:t komma att meddela föreskrifter om att de med tomtupplåtelse vid Sundby sjukhus sammanhörande inkomsterna och utgifterna hädanefter skola redovisas å fastighetsfonden. Dessa inkomster och utgifter äro ej så betydande att de böra påverka beräkningarna av fastighetsfondens stat.

Av den lämnade redogörelsen beträffande reparations- och underhållskostnader m. m. för byggnadsstyrelsens delfond framgår, att för dylika kostnader av mera ordinär art i gällande stat beräknas 1,250,000 kronor samt att byggnadsstyrelsen för motsvarande ändamål under nästkommande budgetår äskat $(1,432,000 + 10,000 + 30,000 =)$ 1,472,000 kronor. Härutöver begär styrelsen för särskilt angivna arbeten ett belopp av 228,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså de för byggnadsstyrelsens delfond anvisade medlen till underhåll och reparationer för det kommande budgetåret, såsom nämnts, uppgå till 1,700,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har på given anledning utförligt yttrat sig rörande sätet för beräkningen av det belopp, som bör uppföras för reparations- och underhållsarbeten av mera ordinär karaktär. Styrelsen har därvid fasthållit vid sin uppfattning, att nämnda belopp lämpligast bör beräknas till viss procent på fastigheternas byggnadsvärde. Vad byggnadsstyrelsen till stöd härför anfört läser ådagalägga, att den av styrelsen tillämpade metoden erbjuder fördelen av enkelhet framför en på förhand verkställd specifikation av arbetena och deras klassificering efter angelägenhetsgrad i samband med uppskattning av kostnaderna för varje särskilt arbete. Med hänvisning till vad jag i det föregående yttrat rörande anvisande av medel å fastighetsfondens stat till underhålls- och förnyelsekostnader, finner jag, med utgångspunkt från de synpunkter som därvid anlagts, icke skäl göra erinran mot det av byggnadsstyrelsen tillämpade beräkningssättet. Jag vill därvid endast understryka vad jag i berörda sammanhang yttrat i fråga om behovet av kontroll å de anvisade medlens användning. I anslutning härtill förordar jag, att å fastighetsfondens stat för nästa budgetår, i överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag, beräknas ett belopp av 1,472,000 kronor för reparations- och underhållskostnader av mera ordinär art.

Vad beträffar de av byggnadsstyrelsen för särskilda arbeten äskade beloppen, avse dessa dels fasadreparationer å flygelbyggnader vid f. d. positionsartilleriregementets kasern m. m. dels iståndsättandet av de sanitära anläggningarna m. m. vid veterinärhögskolans byggnader i Stockholm.

På de skäl, som byggnadsstyrelsen anfört, och i anslutning till vad riksräkenskapsverket yttrat, tillstyrker jag, att medel ställas till förfogande å fastighetsfondens stat för utförande av de utav styrelsen föreslagna reparationerna beträffande nämnda flygelbyggnader. Kostnaden har beräknats till 223,000

kronor, varav 130,000 kronor skulle anslås för nästa budgetår för östra flygelns iordningställande. Mot denna kostnadsberäkning torde intet vara att erinra. I sistnämnda belopp ingå bland annat 13,000 kronor för anordnande av värmeledning i krigsarkivets lokal, vilket arbete synes böra komma till utförande i detta sammanhang. Samtidigt torde de av byggnadsstyrelsen angivna arbetena å västra flygeln böra utföras. Dessa arbeten, vilka avse dränering samt yttertaketets omläggning, beräknas draga en kostnad av 29,000 kronor.

Beträffande veterinärhögskolans byggnader förutsattes sistlidet år, att det för rörledningarnas omläggning m. m. erforderliga beloppet å 188,000 kronor skulle fördelas på tre år, och för budgetåret 1936/1937 anslogs härav 51,000 kronor. För det andra året har beräknats ett belopp av 69,000 kronor, vilket nu i enlighet med byggnadsstyrelsens hemställan torde böra anvisas å fastighetsfondens stat.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt torde å staten för fastighetsfonden under byggnadsstyrelsens delfond böra upptagas för reparations- och underhållskostnader m. m. ett belopp av $(1,472,000 + 130,000 + 29,000 + 69,000 =)$ 1,700,000 kronor.

De sammanlagda reparations- och underhållskostnaderna m. m. för samtliga delfonder uppgå till 3,281,400 kronor.

Avsättning till förnyelsefond.

I bestämmelserna angående förvaltningen av statens allmänna fastighetsfond stadgades, att för fastighetsfonden skulle upprättas en förnyelsefond, uppdelad på fyra delfonder, avseende envar av fastighetsfondens delfonder, att avsättning till förnyelsefonden skulle årligen verkställas enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder samt att Kungl. Maj:t skulle besluta angående användningen och placeringen av till förnyelsefonden avsatta medel.

Kungl. Maj:t anbefalldes den 30 april 1936 byggnadsstyrelsen och riksräkenskapsverket att gemensamt verkställa utredning och avgiva förslag angående *grunder för avsättning till förnyelsefond för statens allmänna fastighetsfond*. I skrivelse den 30 maj 1936 framlade ämbetsverken preliminärt förslag rörande grunder för avsättning till förnyelsefond. I överensstämmelse med detta förslag har Kungl. Maj:t därefter den 12 juni 1936 föreskrivit, att, tills vidare, för varje delfond av statens allmänna fastighetsfond skall årligen till förnyelsefond avsättas ett belopp motsvarande en och en halv procent av delfondens vid budgetårets ingång bokförda byggnadsvärde, i den mån detta byggnadsvärde avser då färdiga byggnader.

Beträffande *placeringen av förnyelsefondsmedlen* erinras härefter att, såsom vid inrättande av fastighetsfonden förutsatts, de likvida medel, vilka i samband med avsättningen till förnyelsefond tillfördes fastighetsfonden och ej komme till omedelbar användning, skulle mot räntegottgörelse överlämnas till riksgäldskontoret för förvaltning. På hemställan av Kungl. Maj:t avgåvo

fullmäktige i riksgäldskontoret utlåtande rörande de villkor på vilka dylika medel finge överlämnas till riksgäldskontoret för förvaltning, varefter riksräkenskapsverket yttrade sig i ärendet.

Kungl. Maj:t har därefter den 12 juni 1936 meddelat beslut angående placering av likvida medel, som erhållas genom avsättning till förnyelsefond för statens allmänna fastighetsfond. Därvid har Kungl. Maj:t till en början förklarat Sig vilja, tills vidare, årligen besluta beträffande frågan, i vilken utsträckning likvida medel, som erhållas genom avsättning till förnyelsefond för statens allmänna fastighetsfond, skola insättas i riksgäldskontoret eller, såsom övriga likvida medel vilka äro att hänföra till fastighetsfonden, inneslå å statsverkets checkräkning i riksbanken. Kungl. Maj:t har vidare uppdragit åt de myndigheter, som förvalta delfonder av statens allmänna fastighetsfond, att, envar för sin delfond, med fullmäktige i riksgäldskontoret träffa överenskommelse om de villkor, på vilka överlämnande till riksgäldskontoret av förnyelsefondsmedel tills vidare må ske. Sådan överenskommelse skall enligt Kungl. Maj:ts beslut innefatta, att ifrågavarande medel må överlämnas till riksgäldskontoret för förvaltning på följande villkor:

1:o) Medel tillhöriga förnyelsefonden för statens allmänna fastighetsfond må deponeras hos riksgäldskontoret med en uppsägningstid av antingen fem år eller två år. Beträffande medel, som placeras med fem års uppsägningstid, må dock under ett och samma budgetår icke uttagas mera än en femtedel av det uppsagda beloppet.

2:o) Å medel, som placeras med fem års uppsägningstid, skall gottgöras ränta efter en räntefot motsvarande den effektiva medelräntefoten för de fasta statslån, som av riksgäldskontoret upptagits under de fem närmast förut förflutna budgetåren.

3:o) Å medel, som placeras med två års uppsägningstid, skall gottgöras ränta efter en räntefot, som med 1 procent understiger räntefoten å medel, som bundits under fem år.

4:o) Ränta å deponerade medel skall erläggas i efterskott den 30 juni varje år medelst beloppets insättande å statsverkets checkräkning i riksbanken för vederbörande förvaltningsmyndighets räkning.

5:o) Ifrågavarande förnyelsefondsmedel skola bokföras i riksgäldskontorets räkenskaper särskilt för envar av fastighetsfondens delfonder.

Kungl. Maj:t har vidare förordnat, att ränteavkastningen å de i riksgäldskontoret insatta förnyelsefondsmedlen skall årligen tillgodoföras vederböriga delfonder av statens allmänna fastighetsfond.

För budgetåret 1935/1936 till fastighetsfondens förnyelsefond avsatta medel hava enligt Kungl. Maj:ts beslut insatts i riksgäldskontoret med en uppsägningstid av fem år.

Utgiften för ränta å förnyelsefondsmedlen täckes från ett å riksstaten under huvudtiteln Räntor å statsskulden m. m. uppfört anslag.

I det föregående har lämnats en sammanfattande redogörelse för beräkningarna rörande värdet av den 1 juli 1937 färdiga byggnader. Enligt nyss återgivna bestämmelser torde avsättningen till förnyelsefond för budgetåret 1937/1938 böra beräknas å nämnda värde. I förslaget till stat för fastighetsfonden kunna ifrågavarande anslagsposter givetvis bliva endast approxima-

tivt beräknade. Då avsättningen till förnyelsefonden även för nästa budgetår torde böra utgöra $1\frac{1}{2}$ procent av byggnadsvärdet, uppgår avsättningen för varje delfond till de härefter angivna beloppen:

D e l f o n d		Beräknat byggnadsvärde kr.	Beräknad avsättning till förnyelsefond kr.
Fångvårdsstyrelsens	delfond.....	9,423,900	141,400
Utrikesdepartementets	»	5,887,000	88,300
Medicinalstyrelsens	»	78,784,500	1,181,800
Byggnadsstyrelsens	»	95,478,900	1,432,200
Summa		189,574,300	2,843,700

Den sammanlagda beräknade avsättningen till förnyelsefond uppgår alltså till 2,843,700 kronor. Med hänsyn till sättet för beräkning av avsättningen till förnyelsefond böra ifrågasvarande anslagsposter betecknas »förslagsvis».

Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.

För *fångvårdsstyrelsens delfond* torde i enlighet med det avgivna statförslaget böra för nästkommande budgetår beräknas hyresutgifter å 8,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Utrikesdepartementets delfond. I staten för innevarande budgetår är under denna anslagspost upptaget ett belopp av 46,200 kronor. För nästa budgetår tillkommer ett par smärre hyresbelopp. Sålunda har enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 juli 1936 förhyrts en lägenhet för beredande av tjänstelokal åt militärattachén vid beskickningen i Moskva, vilken lägenhet delvis upplåtits mot hyra till bostad åt militärattachén. Under förevarande anslagspost torde för denna lägenhet böra beräknas ett belopp av 2,000 kronor; för den till bostad upplåtna delen av lägenheten beräknas i det följande under hyresinkomster ett belopp av 1,000 kronor. Vidare har enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 december 1936 förhyrts en lägenhet för beredande av tjänstelokal för vissa specialattachéer vid beskickningen i Berlin, nämligen militär-, marin- och flygattachéerna. Hyreskostnaden för hela lägenheten belöper sig till 3,540 Riksmark för år, efter gällande kurs motsvarande i runt tal 5,600 kronor, vilket belopp alltså bör tilläggas förevarande anslagspost. Då emellertid en del av lokalen skall disponeras av lantbruksattachén i Berlin, läres böra föreskrivas att motsvarande hyresutgift, förslagsvis hälften av förenämnda belopp och beräknad till i runt tal 2,800 kronor, skall tillgodoföras fastighetsfonden.

Såsom förut antytts torde under förevarande anslagspost böra beräknas ett belopp av i runt tal 10,000 kronor för täckande av kursförluster å hyresutgifter m. m.

Anslagsposten torde i enlighet härmed böra för nästa budgetår upptagas med (46,200 + 2,000 + 5,600 + 10,000 =) 63,800 kronor eller i avjämnat tal 64,000 kronor.

För *medicinalstyrelsens delfond* har styrelsen i sitt statförslag beräknat ett belopp av 14,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

Byggnadsstyrelsens delfond. Den under denna delfond upptagna posten för hyresutgifter, som i staten för innevarande budgetår är uppförd med 500,400 kronor, har av byggnadsstyrelsen för budgetåret 1937/1938 beräknats till 545,788 kronor. Denna beräkning har verkställts med utgångspunkt från de hyresavtal, som voro gällande vid tiden för avgivande av styrelsens statförslag, och med beaktande av de förändringar i hyresförhållandena, som då kunde motses. Med stöd av byggnadsstyrelsens beräkning förordar jag, att anslagsposten uppföres med ett avrundat belopp av 550,000 kronor.

I enlighet med förestående komma hyresutgifterna m. m. för av fonden förhyrda lokaler att uppgå till 636,000 kronor.

Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.

I staten för fastighetsfonden för budgetåret 1936/1937 har för envar av fångvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens och byggnadsstyrelsens delfonder upptagits en särskild anslagspost under rubrik avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m. Anslagsposten har upptagits med 100 kronor för fångvårdsstyrelsens delfond, med 35,000 kronor för medicinalstyrelsens delfond och med 165,000 kronor för byggnadsstyrelsens delfond. Uppförandet i staten av dessa anslagsposter har påkallats därav, att vissa anslag till statliga byggnader, som anvisats under fonden för förslag till statsverket att utgå av lånemedel, förutsatts skola överflyttas till fastighetsfonden, och att å dessa anslag i vissa fall avförts utgifter för anskaffande av inventarier och dylikt som varken borde bestridas av lånemedel eller redovisas å fastighetsfonden (se propositionen nr 214 år 1936 sid. 24—25). Genom Kungl. Maj:ts ovanberörda beslut den 30 juni 1936 angående fastställande av värden å mark och byggnader tillhörande statens allmänna fastighetsfond m. m. hava såsom nämnts bestämmelser meddelats rörande nämnda överflyttning. Den utformning, som dessa bestämmelser erhållit, torde medföra att av anslag under förlagsfonden bestridda utgifter för anskaffande av inventarier och dylikt bliva omförda till fastighetsfonden. Kungl. Maj:t torde senare komma att meddela beslut rörande dispositionen av ifrågavarande för innevarande budgetår anvisade anslagsposter.

I föreliggande förslag till stater för fastighetsfonden för budgetåret 1937/1938 hava under denna rubrik upptagits för fångvårdsstyrelsens delfond ett formellt belopp av 100 kronor, för medicinalstyrelsens delfond ett belopp av

35,000 kronor och för byggnadsstyrelsens delfond ett belopp av 85,000 kronor.

I utlåtande över medicinalstyrelsens statförslag har byggnadsstyrelsen erinrat, att det belopp å 35,000 kronor, som i staten för budgetåret 1936/1937 upptagits för avskrivning av vissa inventarier, vilkas inköp belastat byggnadsanslagen, varit avsett för avskrivning å byggnadsvärdet å S:t Sigfrids sjukhus i Växjö, S:t Olofs sjukhus i Visby, Vipeholms sjukhus och S:t Lars sjukhus i Lund samt Ryhovs sjukhus i Jönköping. Då samtliga dessa byggnadsföretag skulle avslutas före utgången av innevarande budgetår, föreläge ej behov av avskrivning i staten för budgetåret 1937/1938 för dessa byggnader, men under budgetåret 1935/1936 hade under utgifter för kapitalökning anslagits medel till renoveringsarbeten vid Restads sjukhus, varav omkring 10,000 kronor komme att användas till köksinventarier.

Byggnadsstyrelsen har för sin delfond som nämnts upptagit ett belopp av 85,000 kronor under förevarande rubrik. Enligt vad jag inhämtat skulle detta belopp erfordras för avskrivning av följande kostnader, nämligen inredningskostnader beräknade å anslag för budgetåret 1936/1937 till om- och nybyggnadsarbeten för statens historiska museum m. m. (82,000 kronor), till anordnande av lokaler för länsarkitekten i Nyköping m. m. (2,000 kronor) och till nybyggnad för lantmäterikontoret i Gävle (1,000 kronor).

Under förevarande rubrik torde alltså böra beräknas 10,000 kronor för medicinalstyrelsens delfond och 85,000 kronor för byggnadsstyrelsens delfond eller sammanlagt 95,000 kronor. Den föreslagna formella posten beträffande fångvårdsstyrelsens delfond synes böra bortfalla.

De sammanlagda utgifterna för statens allmänna fastighetsfond belöpa sig till 6,856,100 kronor.

Inkomsterna.

Fastighetsfondens inkomster utgöras av *dels* å riksstaten anvisade särskilda anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för åt statliga verk och inrättningar upplåtna lokaler antingen i fondens egna hus eller ock i enskilda tillhöriga fastigheter, som förhyrts med anlitande av fondens medel, *dels* inflytande hyror och arrenden för av fonden till enskilda upplåten nyttjanderätt, *dels ock* diverse inkomster, bland vilka beräknas ränta å förnyelsefondsmedel.

Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

I efterföljande tablå har ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler upptagits i enlighet med de av myndigheterna avgivna statförslagen och med fördelning på ersättning för upplåtelser i fondens egna fastigheter samt i förhyrda lokaler.

D e l f o n d	Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler		
	i fondens egna fastigheter kronor	i förhyrda lokaler kronor	totalt kronor
Fångvårdsstyrelsens delfond	589,600	8,000	597,600
Utrikesdepartementets »	389,000	47,000	436,000
Medicinalstyrelsens »	4,262,500	9,500	4,272,000
Byggnadsstyrelsens »	7,322,755	545,788	7,868,543
Summa	12,563,855	610,288	13,174,143

Slutsumman utgör sammanlagda beloppet av de ersättningsanslag som borde anvisas enligt de framlagda staförslagen. Dessa ersättningsanslag fördela sig på huvudtitlar och delfonder på följande sätt:

H u v u d t i t e l	Byggnadsstyrelsens delfond kronor	Annan delfond kronor	Ersättningsanslag kronor
Andra huvudtiteln	317,140	¹ 597,600	914,740
Tredje »	172,800	² 436,000	608,800
Fjärde »	293,830	—	293,830
Femte »	1,557,140	³ 4,272,000	5,829,140
Sjätte »	216,305	—	216,305
Sjunde »	365,790	—	365,790
Åttonde »	3,706,390	—	3,706,390
Nionde »	786,002	—	786,002
Tionde »	373,846	—	373,846
Riksdagen och dess verk m. m.	79,300	—	79,300
Summa	7,868,543	5,305,600	13,174,143

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Utrikesdepartementets delfond. — ³ Medicinalstyrelsens delfond.

Fångvårdsstyrelsens delfond. I gällande stat för fastighetsfonden är ersättningen för till statsmyndigheter upplåtta lokaler beträffande fångvårdsstyrelsens delfond upptagen med ett belopp av 597,600 kronor. Till detta belopp har fångvårdsstyrelsen upptagit ersättningen jämväl i förslaget till stat för nästa budgetår. I beloppet ingår beräknat hyresvärde med 18,900 kronor beträffande verkstadsbyggnaderna vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda, vilka såsom nämnts bliva färdigställda under innevarande budgetår. Från det föreslagna beloppet för anslagsposten bör emellertid avgå det beräknade hyresvärdet, 11,200 kronor, för de fyra kronohäkten, vilka, såsom förut omförmäls, skola avföras från fastighetsfonden. Då i övrigt ny- eller ombyggnad eller lokalförhyrning av beskaffenhet att inverka på beräkningen av ifrågakvarande inkomstpost icke synes vara att taga i betraktande för bud-

getåret 1937/1938, torde inkomstposten bära upptagas med 586,400 kronor. Detta belopp hänför sig i sin helhet till det under andra huvudtiteln upptagna ersättningsanslaget.

För *utrikesdepartementets delfond* beräknas för innevarande budgetår ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler med 435,200 kronor, varav 389,000 kronor utgöra ersättning för upplåtelser i fondens egna fastigheter och 46,200 kronor ersättning för hyresutgifter. Såsom förut omnämmts, förutsattes intill den 1 juli 1937 ingen förändring inträffa i delfondens byggnadsbestånd. Den på fonden tillhörande fastigheter belöpande ersättningen bör för den skull upptagas med oförändrat belopp 389,000 kronor. Tidigare har jag anmält, hurusom under rubriken hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler beräknats — utöver det i staten för innevarande budgetår anvisade beloppet 46,200 kronor — *dels* hyra för tjänstelokal jämte bostad för militärattachén vid beskickningen i Moskva med 2,000 kronor, *dels* hyra för tjänstelokal för vissa specialattachéer i Berlin med 5,600 kronor, *dels* ock medel för täckande av kursförluster å de å anslagsposten för hyresutgifter m. m. beräknade utgifterna samt för avrundning av anslagsposten med 10,200 kronor. Av dessa belopp bör så stor del, som beräknas belöpa på tjänstelokaler, eller $(1,000 + 2,800 + 10,200 =)$ 14,000 kronor öka den i gällande stat upptagna ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler. Denna inkomstpost bör följaktligen beräknas till $(389,000 + 46,200 + 14,000 =)$ 449,200 kronor, vilket belopp i sin helhet drabbar tredje huvudtitelns ersättningsanslag.

Beträffande *medicinalstyrelsens delfond* utgör ersättningen för till statsmyndighet upplåtna lokaler i gällande stat 4,084,500 kronor. I sin skrivelse med stafförslag har medicinalstyrelsen med utgångspunkt från det belopp, som influerit å denna inkomstpost under budgetåret 1935/1936 eller i runt tal 4,087,000 kronor, med hänsyn till ökat byggnadsbestånd föreslagit en höjning av ersättningen med 185,000 kronor till 4,272,000 kronor. I det belopp å 14,000 kronor, som förut beräknats för hyresutgifter för förhyrda lokaler, ingår hyresutgift för den s. k. Hannerupsparken vid Lund, av vilken en del utarrenderats för en summa av 4,500 kronor. Av nämnda hyresutgift hänföra sig alltså 9,500 kronor till lokaler för med delfondens fastigheter avsedda ändamål. I anslutning till dessa beräkningar torde inkomstposten ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bära upptagas med 4,272,000 kronor, därav 9,500 kronor anses belöpa å av fonden förhyrda lokaler. Inkomsten ifråga tillgodoföres fastighetsfonden från femte huvudtitelns ersättningsanslag.

För *byggnadsstyrelsens delfond* har styrelsen beräknat ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler till 7,868,543 kronor, därav 7,322,755 kronor avse upplåtelser i fondens egna fastigheter och 545,788 kronor förhyrda lokaler. I det föregående har jag tillstyrkt, att anslagsposten till hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler upptages till avjämnat 550,000

kronor. I sistnämnda belopp hava inräknats hyresutgifter för lokaler åt bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen med tillhopa 29,800 kronor, vilket belopp emellertid, enligt vad jag i det följande tillstyrker, skall ersättas fastighetsfonden från vederbörande specialbudgetsfonder. Vidare förutsätter jag att en hyresersättning för vissa lokaler för justitiedepartementets räkning, vilken delvis påförts andra huvudtitelns kommittéanslag, skall ersättas fastighetsfonden från samma huvudtitels ersättningsanslag. Med anledning härav och med avjämnande av inkomstposten föreslår jag att densamma upptages i staten med (7,326,600 + 520,200 =) 7,846,800 kronor. Detta belopp torde böra, med vissa jämkningar i byggnadsstyrelsens förslag, fördelas å de särskilda ersättningsanslagen på sätt i en efterföljande sammanställning angives.

Sammanlagda beloppet av ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler under de fyra delfonderna kommer alltså att utgöra 13,154,400 kronor. Detta belopp fördelar sig på huvudtitlar och delfonder på sätt framgår av följande sammanställning:

H u v u d t i t e l	Byggnadsstyrelsens delfond kronor	Annan delfond kronor	Ersättningsanslag kronor
Andra huvudtiteln	321,200	¹ 586,400	907,600
Tredje »	172,800	² 449,200	622,000
Fjärde »	293,900	—	293,900
Femte »	1,558,200	³ 4,272,000	5,830,200
Sjätte »	216,500	—	216,500
Sjunde »	350,300	—	350,300
Åttonde »	3,707,000	—	3,707,000
Nionde »	787,300	—	787,300
Tionde »	360,300	—	360,300
Riksdagen och dess verk m. m.	79,300	—	79,300
Summa	7,846,800	5,307,600	13,154,400

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Utrikesdepartementets delfond. — ³ Medicinalstyrelsens delfond.

Med de i sista kolumnen angivna beloppen böra anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond upptagas i riksstaten för budgetåret 1937/1938. Det sammanlagda beloppet understiger det i statsverkspropositionen upptagna med 19,700 kronor. Anslagen hava, som nämnts, i statsverkspropositionen allenast beräknats. I det följande gör jag hemställan om äskande av berörda anslag med de i sammanställningen upptagna beloppen.

Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.

I enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag torde för *fångvårdsstyrelsens delfond* böra upptagas hyror till ett belopp av 147,900 kronor eller samma belopp som i staten för innevarande budgetår.

I staten för *utrikesdepartementets delfond* är för innevarande budgetår beräknat 42,800 kronor i inkomster av hyror. I anslutning till vad som anförts beträffande hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler bör till detta belopp läggas hyresinkomsten för upplåtelse av bostad åt militärattachén i Moskva med 1,000 kronor. Under denna delfond bör alltså beräknas i hyresinkomster ett belopp av 43,800 kronor.

Inkomsterna av hyror för *medicinalstyrelsens delfond* uppgingo för budgetåret 1935/1936 till 783,187 kronor. Styrelsen har beräknat hyresinkomsten på grund av nytillkommande lokaler till omkring 15,000 kronor. I enlighet härmed torde för nästa budgetår denna inkomstpost böra beräknas till i avjämnat tal 798,000 kronor.

För *byggnadsstyrelsens delfond* har styrelsen beräknat 421,974 kronor i hyresinkomster. I anslutning härtill torde ifrågavarande inkomstpost böra upptagas till ett avrundat belopp av 422,000 kronor.

Sammanlagda utgöra alltså de hyresmedel, som beräknas inflyta för till enskilda upplåtna lokaler, 1,411,700 kronor.

Diverse inkomster.

I sitt utlåtande över statförslagen har statskontoret ifrågasatt, huruvida icke å förnyelsefonden beräknade räntemedel lämpligen borde uppföras såsom en särskild inkomstpost. Ehuru skäl kunna anföras härför, synas dock tills vidare dessa räntemedel böra beräknas under förevarande rubrik.

Såsom förut nämnts överlämnas förnyelsefondsmedlen till riksgäldskontoret mot räntegottgörelse. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t kommer att förordna om dylikt överlämnande beträffande samtliga de medel, som avsätts för budgetåret 1936/1937. Under budgetåret 1936/1937 utgår räntegottgörelsen efter 4 procent; för nästkommande budgetår torde man icke böra räkna med högre räntefot än ungefär 3.5 procent.

De belopp, som böra såsom ränta å förnyelsefondsmedel tillföras posten diverse inkomster, torde i enlighet med vad sålunda förutsatts böra beräknas till följande belopp:

för fångvårdsstyrelsens delfond	9,800 kronor	
» utrikesdepartementets delfond	7,400	»
» medicinalstyrelsens delfond	80,000	»
» byggnadsstyrelsens delfond	92,000	»

---

eller sammanlagt 189,200 kronor.

Anslag för täckande av detta belopp, som utgör ränteutgift för riksgäldskontoret, har i statsverkspropositionen upptagits med 170,000 kronor under huvudtiteln Räntor å statsskulden m. m. Erforderlig jämkning i detta anslagsbelopp torde sedermera komma att föreslås riksdagen.

Under *fångvårdsstyrelsens delfond* bör vidare bland diverse inkomster upptagas *dels* bidrag, beräknat till 1,005 kronor, från vissa städer och kommuner för underhåll av byggnader tillhörande delfonden, *dels ock* särskild inkomst å 75 kronor för det av fångvården förhyrda konsistorienotariebostället i Linköping (del av räntan å boställets underhållsfond), eller sammanlagt, såsom i gällande stat, i avrundat tal 1,100 kronor.

Utrikesdepartementets delfond. I anslutning till vad som anförts beträffande hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler torde under titeln diverse inkomster böra upptagas ett belopp av 2,800 kronor, motsvarande beräknad ersättning för lägenhet som disponeras av lantbruksattachén i Berlin.

Byggnadsstyrelsens delfond. Å den för hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler föreslagna anslagsposten beräknas, såsom förut antytts, lokalhyror för vissa institutioner, vilkas utgifter i allmänhet täckas från specialbudgeter, nämligen bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen. I sådana fall böra hyresbeloppen i sista hand drabba vederbörande specialbudgets fond, från vilken alltså fastighetsfonden skall tillgodoföras mot hyresbeloppen svarande ersättning. Denna ersättning, som nu beräknas till 29,800 kronor, bör upptagas under diverse inkomster för byggnadsstyrelsens delfond.

Under denna inkomstpost torde slutligen enligt byggnadsstyrelsens förslag jämväl böra upptagas, med ett beräknat belopp av 5,500 kronor, utdelningarna från Stockholms stads brandförsäkringskontor beträffande i styrelsens delfond ingående fastigheter, vilken inkomst hittills enligt Kungl. Maj:ts brev den 25 november 1921 tillförts riksstatstiteln Diverse inkomster.

Under diverse inkomster beräknas alltså tillhopa 228,400 kronor med följande fördelning på olika delfonder:

Fångvårdsstyrelsens delfond	10,900 kronor
Utrikesdepartementets delfond	10,200 »
Medicinalstyrelsens delfond	80,000 »
Byggnadsstyrelsens delfond	127,300 » .

Fondens sammanlagda inkomster skulle i enlighet härmed beräknas till 14,794,500 kronor.

Överskott.

Då från de sålunda beräknade inkomsterna å 14,794,500 kronor dragas utgifterna, i det föregående beräknade till 6,856,100 kronor, framträder ett överskott å statens allmänna fastighetsfond med 7,938,400 kronor. I statsverkspropositionen har överskottet beräknats till 7,800,000 kronor å inkomstsidan i förslaget till riksstat för budgetåret 1937/1938.

Det nu beräknade överskottet fördelar sig på de olika delfonderna på följande sätt:

Fångvårdsstyrelsens delfond	295,800 kronor
Utrikesdepartementets delfond	169,500 »
Medicinalstyrelsens delfond	2,844,200 »
Byggnadsstyrelsens delfond	4,628,900 »

I enlighet med vad jag nu tillstyrkt har upprättats förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938.

I det föregående hava anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond beräknats till sammanlagt 13.15 miljoner kronor. Om härifrån drages det beräknade överskottet å fastighetsfonden, enligt vad nyss nämnts 7.94 miljoner kronor, framträder en beräknad nettobelastning å riksstaten för budgetåret 1937/1938 å 5.21 miljoner kronor, eller 0.15 miljon kronor mera än för innevarande budgetår. Av nettobelastningen hänföra sig 2.84 miljoner kronor till avsättning till förnyelsefond för fastighetsfonden; återstoden 2.37 miljoner kronor motsvarar fondens beräknade nettoutgift för reparations- och underhållskostnader m. m., hyresutgifter m. m. samt vissa avskrivningar, efter avdrag för inflytande hyresmedel och diverse inkomster.

Med hänsyn till det resultat, den nu verkställda närmare granskningen av beräkningarna av inkomster och utgifter å fastighetsfondens stat givit, bör överskottet för nästkommande budgetår beräknas till 7,900,000 kronor.

Under återopande av vad här anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition

dels föreslå riksdagen att godkänna bilagda förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1937/1938 (*bilaga*);

dels — med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen, i vad angår överskottet av statens allmänna fastighetsfond — föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1937/1938 upptaga inkomstiteln Statens allmänna fastighetsfond med ett belopp av 7,900,000 kronor;

dels ock till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1937/1938 anvisa följande *förslagsanslag*, nämligen

under andra huvudtiteln	907,600	kronor
» tredje »	622,000	»
» fjärde »	293,900	»
» femte »	5,830,200	»
» sjätte »	216,500	»
» sjunde »	350,300	»
» åttonde »	3,707,000	»
» nionde »	787,300	»
» tionde »	360,300	»
» huvudtiteln XIII. Riksdagen och dess verk m. m.	79,300	» .

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.

Förslag till inkomst-
Statens allmänna
för budgetåret

Inkomster.

Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond	586,400	
Utrikesdepartementets »	449,200	
Medicinalstyrelsens »	4,272,000	
Byggnadsstyrelsens »	7,846,800	13,154,400

Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond	147,900	
Utrikesdepartementets »	43,800	
Medicinalstyrelsens »	798,000	
Byggnadsstyrelsens »	422,000	1,411,700

Diverse inkomster.

Fångvårdsstyrelsens delfond	10,900	
Utrikesdepartementets »	10,200	
Medicinalstyrelsens »	80,000	
Byggnadsstyrelsens »	127,300	228,400

Säger för inkomster kronor 14,794,500

Bilaga.

och utgiftsstat för

fastighetsfond

1937/1938.

Utgifter.

Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.

Fångvårdsstyrelsens delfond	300,000	
Utrikesdepartementets delfond:		
Utgifter, beräknade efter parivärde	141,400	
Kursförluster, förslagsvis	40,000	181,400
Medicinalstyrelsens delfond	1,100,000	
Byggnadsstyrelsens »	1,700,000	3,281,400

Avsättning till förnyelsefond.

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	141,400	
Utrikesdepartementets » förslagsvis	88,300	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis	1,181,800	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	1,432,200	2,843,700

Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis	8,000	
Utrikesdepartementets » förslagsvis	64,000	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis	14,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	550,000	636,000

Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.

Medicinalstyrelsens delfond, förslagsvis	10,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis	85,000	95,000

Överskott.

Fångvårdsstyrelsens delfond	295,800	
Utrikesdepartementets »	169,500	
Medicinalstyrelsens »	2,844,200	
Byggnadsstyrelsens »	4,628,900	7,938,400

Säger för utgifter kronor 14,794,500